

VALSTS KONTROLE
Trešais revīzijas departaments

Skanstes iela 50, Rīga, LV-1013; tālr. 67017500; 67017503; fakss 67017673; e-pasts: lrvk@lrvk.gov.lv

Rīgā

Sabiedrības integrācijas fonda
sekretariāta direktorei A.Bauerei
Aspazijas bulvārī 24, Rīgā, LV-1050

REVĪZIJAS ZIŅOJUMS

31.08.2016.

Nr.2.4.1-41/2015

Vai Sabiedrības integrācijas fonds nodrošina izsekojamu valsts budžeta finansējuma piešķiršanu biedrībām un nodibinājumiem un tā izlietojuma kontroli?

Saturs

Kopsavilkums	3
Revīzijas secinājumi un ieteikumi.....	3
Ziņojuma struktūra	6
Jomas un situācijas raksturojums	7
Kas ir Sabiedrības integrācijas fonds?.....	7
Kā Fonds piešķir valsts budžeta līdzekļus projektu īstenošanai un veic līdzekļu izlietojuma uzraudzību?.....	8
1. Vai Fonds nodrošina izsekojamu finansējuma piešķiršanu?	12
1.1. Vispārīgie nosacījumi projektu vērtēšanā.....	13
1.2. Konstatētās neatbilstības projektu iesniegumu vērtēšanā	13
Projektu iesniegumu atbilstības kritēriju vērtēšana	14
Projektu iesniegumu kvalitātes kritēriju vērtēšana	15
2. Vai Fonds nodrošina piešķirtā finansējuma izlietojuma kontroli?	21
2.1. Vienas vienības izmaksu likmes piemērošana.....	23
2.2. Faktiskie projektu īstenošanas izdevumi	28
Projektu īstenošanas līgumu nosacījumu ievērošana.....	29
Projektu faktisko izmaksu pamatotība un ekonomiskums.....	32
Citas konstatētās neatbilstības	34
Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes	37
1.pielikums. Projektu iesniegumu vērtēšanas kārtība	39
2.pielikums. Izlasē iekļautās no valsts budžeta finansētās programmas no 2012. līdz 2015.gadam.....	42
3.pielikums. Kvalitātes vērtēšanas kritēriji	44

Kopsavilkums

Revīzijas secinājumi un ieteikumi

Sabiedrības integrācijas fonds (turpmāk – Fonds) laikā no 2012. līdz 2015.gadam projektu īstenotājiem 15 atbalsta programmu ietvaros 151 projekta īstenošanai piešķīris valsts budžeta līdzekļus 1,87 miljonu *euro* apmērā.

Projektu iesniegumu vērtēšanas procesa izsekojamība

Projektu īstenotāju izvēlei un valsts budžeta finansējuma piešķiršanai Fonds rīko projektu atlases jeb atklātus konkursus, veicot projektu iesniegumu vērtēšanas procedūras.

Revīzijā, izvērtējot deviņu atbalsta programmu ietvaros rīkoto projektu iesniegumu vērtēšanas procesu, secināts, ka Fonds ne visos gadījumos ir nodrošinājis vērtēšanas procesa dokumentēšanu un pieņemto lēmumu izsekojamību, kā arī vienotu pieeju projekta iesniegumu izvērtēšanā, tā radot šaubas par Fonda pieņemto lēmumu pamatotību.

Lai gan revīzijā, novērtējot Fonda iekšējos normatīvos aktus un dokumentus, kas nosaka vērtēšanas procesu, ir secināts, ka tie ir pietiekami detalizēti un tajos ir ietverti principi un kontroles mehānismi vienotai un pamatotai projektu iesniegumu izvērtēšanai, tomēr revīzijā konstatētās neatbilstības sešu programmu no deviņām vērtēšanas procesā norāda uz trūkumiem Fonda iekšējās kontroles sistēmā. Piemēram, projektu vērtēšanas komisija, vērtējot projektu iesniegumus pēc atbilstības kritērijiem, nav ievērojusi iekšējos tiesību aktos noteikto pienākumu dokumentēt vērtēšanas procesu, lai pamatotu pieņemtos lēmumus, savukārt, vērtējot projektu iesniegumus atbilstoši konkursa nolikumā noteiktajiem kvalitātes kritērijiem, komisija nav ievērojusi metodiskajos norādījumos noteikto pienākumu pamatot vērtējuma samazināšanas iemeslus, kā arī vērtēšanas komisiju nolikumos un metodiskajos norādījumos noteikto, ka piešķirtajiem punktiem ir jāatbilst sniegtajiem komentāriem un vērtētāju būtiski atšķirīgu vērtējumu gadījumā vērtēšanas rezultāti ir jāpārskata un jāveic atkārtota vērtēšana.

Minētās neatbilstības vērtēšanas procesā revidentu ieskatā ir ietekmējušas trīs atbalsta programmu projektu iesniegumu vērtēšanas rezultātus. Ja vērtēšanas komisijas locekļi būtu rīkojušies atbilstoši iekšējos normatīvajos aktos un nolikumos noteiktajam, Fonds laikā no 2012. līdz 2015.gadam vairākus atbalstītos projektus 36 635 *euro* vērtībā nebūtu atbalstījis, valsts budžeta finansējumu piešķirot citiem attiecīgajā atbalsta programmā iesniegtajiem projektiem.

Projektu īstenošanai piešķirtā finansējuma izlietojuma kontrole

---

Revīzijā veiktas pārbaudes par deviņu atbalsta programmu ietvaros īstenoto projektu finansējuma faktiskā izlietojuma uzraudzību un kontroli. Atbilstoši Fonda konkursu nolikumiem piecu izlasē iekļauto atbalsta programmu projektu īstenošanas līgumi paredz projektu īstenotāju pienākumu atskaidrēt par katru attiecināmo izdevumu pozīciju, pamatojot izmaksas ar attaisnojuma dokumentiem, bet četru programmu līgumos ir noteikts, ka projekti tiek finansēti, izmantojot vienas vienības izmaksu

likmi un Fonds nepārbauda faktisko izdevumu attaisnojuma dokumentus, bet pārliecinās, ka projektā paredzētās aktivitātes ir notikušas un projekta rezultāti un mērķi ir sasniegti.

Vērtējot Fonda darbības projektu uzraudzībā un piešķirtā valsts budžeta finansējuma izlietojuma kontrolē, revīzijā secināts, ka Fonds nodrošina piešķirtā finansējuma izlietojuma uzraudzību un kontroli, ja saskaņā ar konkursa nolikumu un projekta īstenošanas līgumu projektu īstenošanai ir detalizēti jāatskaitās par katru attiecināmo izmaksu pozīciju, pamatojot izmaksas ar attaisnojuma dokumentiem. Savukārt, ja projekti tiek finansēti, izmantojot vienas vienības izmaksu likmi, Fonds veic faktisko aktivitāšu un rezultātus pamatojošo dokumentu pārbaudes.

Fonds nepareizi piemēro vienas vienības izmaksu likmi projektu finansēšanā

Lai mazinātu administratīvo slogu, Fonds projektu konkursos izmanto iespēju piemērot Eiropas Parlamenta un Padomes Finanšu regulā¹ noteikto vienas vienības izmaksu likmi un regulas piedāvātās priekšrocības nepārbaudīt finansējuma saņēmēju faktiskās izmaksas, bet tikai veikt projekta rezultātu pārbaudi. Taču revīzijā konstatēts, ka Fonds neizpilda regulā noteiktos priekšnosacījumus vienas vienības izmaksu likmes piemērošanai, proti, nav izstrādājis vienas vienības izmaksu likmes aprēķina metodiku un nav nodrošinājis, ka izmaksu aprēķins ir iepriekš noteikts, taisnīgs, objektīvs un pierādāms, bet gan akceptē katra projekta īstenošana faktiskās izmaksas.

Laikā no 2012. līdz 2015.gadam tikai revīzijas izlasē iekļautajās atbalsta programmās, pamatojoties uz neatbilstoši noteikto vienas vienības izmaksu likmi, Fonds noslēdzis projektu īstenošanas līgumus par 44 projektu īstenošanu, piešķirot valsts budžeta finansējumu 697 105 *euro* apmērā. Neatbilstoši piemērojot vienas vienības izmaksu metodi, Fonds rada valsts budžeta līdzekļu neekonomiska un nepamatota izlietojuma risku, jo nav iespējams gūt pārliecību, ka attiecīgās programmas mērķis ir sasniegts ar mazāko valsts budžeta līdzekļu izlietojumu, turklāt, izmaksu noteikšanā dodot rīcības brīvību projektu iesniegumu iesniedzējiem un attiecīgi arī projektu īstenošanai, kuri izmaksās iekļauj atšķirīgas izdevumu pozīcijas atšķirīgos apmēros, projektu īstenošanas izmaksas var tikt nepamatoti sadārdzinātas, ko pamato arī fakts, ka, piemēram, programmas “Latviešu valodas apguve, 2014 – 2016” ietvaros projektu iespējams īstenot gan gadījumā, ja vienas vienības izmaksas ir 108 *euro*, gan gadījumā, ja 191 *euro*.

Pie projektu īstenošanai veikto pārbažu rezultāti

Lai gan Fondam nav pienākuma pārbaudīt projekta īstenošanas faktiskos izdevumus, ja tiek piemērota vienas vienības izmaksu likme, kā arī gadījumos, ja projektu īstenošanai saskaņā ar konkursa nolikumu nav jāiesniedz administratīvo izdevumu attaisnojuma dokumenti, revidenti izlases veidā šādas pārbaudes veica un kopumā 16 no pārbaudītajiem 49 īstenojamiem projektiem konstatēja dažādas neatbilstības.

Pārbaudot projektu īstenošanu iesniegtos izdevumu attaisnojuma dokumentus, ir konstatētas dažādas neatbilstības – gan līgumos noteikto pienākumu neievērošana, piemēram, atrašanās interešu konfliktā, projektu izdevumi nav identificējami, jo ar projektu īstenošanu saistītajos dokumentos nav norādīti noslēgto līgumu numuri, gan atbalsta programmas konkursa nolikuma neatbilstoša projektu īstenošana, jo projektu īstenošanai pretēji konkursa nolikumā noteiktajam faktiski ir nodevuši ārpalpojumu sniedzējiem vairāk nekā pusi no paredzētajām aktivitātēm un izmaksām. Revidentu ieskatā Fonds minētās neatbilstības varētu konstatēt, ja tas finansēšanas līgumos būtu noteicis vēl

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 25.oktobra Nr.966/2012 Regula (ES, EURATOM) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas Nr.1605/2002 atcelšanu.

papildus citus iesniedzamās pamatojuma dokumentācijas veidus un apjomu, piemēram, pieprasījis iesniegt noslēgtos pakalpojuma līgumus, nevis tikai projekta dalībnieku sarakstus, apmeklējuma reģistra lapas u.tml., tā vienlaikus nodrošinot vienkāršoto vienas vienības izmaksu likmes piemērošanas principu saglabāšanu, nepārbaudot grāmatvedības attaisnojuma dokumentus.

Pārbaudēs konstatēti arī gadījumi, kas liecina par nepamatotu un neekonomisku rīcību ar valsts budžeta līdzekļiem, piemēram, projektu īstenošanas izdevumos iekļauta samaksa par pakalpojumiem un precēm, kas iegādātas īsi pirms projekta beigām vai pēc projekta aktivitāšu noslēguma, izdevumi, kas attiecas uz projekta iesnieguma sagatavošanu, nav saistīti ar projekta īstenošanu vai veikti par periodu, kad projekta aktivitātes nav notikušas.

Revīzijā sniegtie ieteikumi

Valsts kontrole revīzijā Fondam ir sniegusi četrus ieteikumus, aicinot Fondu nodrošināt projektu iesniegumu vienlīdzīgu un izsekojamu vērtēšanas procesu, atbilstošu vienas vienības izmaksu likmes piemērošanu, veikt pasākumus finansējuma izlietojuma kontroles un projektu finansēšanas līgumu saistību izpildes uzraudzības uzlabošanai, kā arī izvērtēt iespēju atgūt no projektu īstenošanai valsts budžeta līdzekļus, kuri izlietoti neatbilstoši līgumu nosacījumiem un normatīvo aktu prasībām.

Ziņojuma struktūra

Informācija ziņojumā izklāstīta šādā secībā:

- jomas un situācijas īss raksturojums;
- revīzijas secinājumi, konstatējumi, ieteikumi, sadalot tos divās nodaļās. Katras nodaļas ievadā ir sniegts Valsts kontroles viedoklis un secinājumi, to tālāk nodaļā pamatojot ar revīzijas konstatējumiem;
- revīzijas raksturojums un metodes (mērķis, juridiskais pamatojums, atbildība, apjoms).

Ziņojuma pirmajā nodaļā ir vērtēts, vai Fonds ir nodrošinājis izsekojamu valsts budžeta finansējuma piešķiršanas procesu biedrībām, nodibinājumiem un citām juridiskām personām, ievērojot vienotus principus, attiecīgajos no valsts budžeta finansētajos atbalsta programmu konkursu nolikumos noteiktos kritērijus un vērtēšanas metodiskos norādījumus, kā arī vērtēšanas komisiju nolikumos noteikto.

Ziņojuma otrajā nodaļā vērtēts, vai Fonds nodrošina piešķirtā valsts budžeta finansējuma uzraudzību un izlietojuma kontroli.

Sadaļā “Revīzijas raksturojums un metodes” ietverta informācija par revīzijas veikšanas mērķi, juridisko pamatojumu, atbildību, apjomu.

Kopsavilkums

Jomas apraksts

Secinājumi

Pamatojums

Ieteikums

Revīzijas raksturojums

Jomas un situācijas raksturojums

Kas ir Sabiedrības integrācijas fonds?

1. Fonds ir publisks nodibinājums, kas izveidots saskaņā ar Sabiedrības integrācijas fonda likumu² un atrodas Ministru prezidenta institucionālā pārraudzībā³. Likums nosaka Fonda izveidošanas, pārvaldīšanas un uzraudzības, kā arī līdzekļu uzkrāšanas un izlietošanas kārtību.
2. Fonda mērķis ir atbilstoši attīstības plānošanas dokumentiem finansiāli atbalstīt un veicināt sabiedrības integrāciju. Fonds atbalsta arī publiskā un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanu⁴.
3. Fonda galvenie uzdevumi⁵ ir šādi:
  - 3.1. piesaistīt, uzkrāt, pārvaldīt līdzekļus un sadalīt tos sabiedrības integrācijas un publiskā un nevalstiskā sektora attīstības projektu īstenošanai;
  - 3.2. noteikt kritērijus un izstrādāt pamatprincipus sabiedrības integrācijas un publiskā un nevalstiskā sektora attīstības projektu izvērtēšanai;
  - 3.3. noteikt kritērijus un izstrādāt metodiskos norādījumus sabiedrības integrācijas un publiskā un nevalstiskā sektora attīstības projektu sagatavošanai un pieteikšanai, izsludināt un organizēt sabiedrības integrācijas un publiskā un nevalstiskā sektora attīstības projektu konkursus finansējuma saņemšanai, piešķirot finansējumu, publicēt mājaslapā internetā informāciju par attiecīgā sabiedrības integrācijas un publiskā un nevalstiskā sektora attīstības projekta finansējuma apmēru un mērķfinansējuma avotu;
  - 3.4. mērķtiecīgi un efektīvi apsaimniekot piešķirto finansējumu, nodrošinot kontroli pār līdzekļu izlietošanu.
4. Fondu pārvalda un Fonda lēmējorgāns ir padome⁶. Fonda padomes sastāvā ir seši ministri, Valsts prezidenta pārstāvis un pa vienam pārstāvim no katra plānošanas reģiona, kā arī seši nevalstisko organizāciju pārstāvji⁷. Fonda padomes pienākumi un tiesības ir kontrolēt Fonda līdzekļu izlietojumu, apstiprināt projektu konkursa nolikumu, komisijas sastāvu un komisijas nolikumu, apstiprināt projektu konkursa rezultātus, kā arī izskatīt Fonda īstenoto programmu un projektu izvērtēšanas ziņojumus⁸.

² Sabiedrības integrācijas fonda likuma 2.panta pirmā daļa.

³ Sabiedrības integrācijas fonda likuma 2.panta trešā daļa.

⁴ Sabiedrības integrācijas fonda likuma 3.panta pirmā daļa.

⁵ Sabiedrības integrācijas fonda likuma 3.panta otrā daļa.

⁶ Sabiedrības integrācijas fonda likuma 2.panta otrā daļa.

⁷ Sabiedrības integrācijas fonda likuma 9.panta pirmā daļa.

⁸ Sabiedrības integrācijas fonda nolikuma, apstiprināts ar 15.04.2011. Sabiedrības integrācijas fonda padomes sēdes Nr.74 lēmumu Nr.4, 6.4., 6.5., 6.6. un 6.7.apakšpunkts.

Kā Fonds piešķir valsts budžeta līdzekļus projektu īstenošanai un veic līdzekļu izlietojuma uzraudzību?

5. Savu mērķu īstenošanai Fonds apsaimnieko gan valsts budžeta, gan ārvalstu finanšu līdzekļus un darbojas kā projektu īstenošanas Eiropas Komisijas un ārvalstu programmās⁹.
6. Fonda nolikums¹⁰ nosaka šādu Fonda līdzekļu sadales kārtību:
  - 6.1. pēc likuma par valsts budžetu kārtējam gadam pieņemšanas Fonda sekretariāts iesniedz padomei priekšlikumus par valsts budžeta dotāciju izlietojumu atbilstoši attiecīgās valsts programmas pamatnostādņēm un Fonda mērķiem un uzdevumiem;
  - 6.2. Padome pieņem lēmumu par programmas vai pasākuma finansēšanu un apstiprina projektu konkursa nolikumu vai pasākuma tēmi un programmas vai pasākuma īstenošanas termiņu.
7. Fonds īsteno publiskā un nevalstiskā sektora attīstības programmas un projektus atbilstoši valdības pieņemtajiem Attīstības plānošanas dokumentiem¹¹.
8. Saskaņā ar Fonda mājaslapā publiski pieejamo informāciju¹² un Fonda iesniegto informāciju¹³ laika posmā no 01.01.2012. līdz 31.12.2015. valsts budžeta finansēto programmu ietvaros Fonds ir atbalstījis 151 projektu par kopējo summu 1 878 845 euro (skatīt 1.tabulu).

1.tabula

Valsts budžeta finansēto programmu ietvaros saņemto un atbalstīto projektu skaits, pieprasītā, piešķirtā finansējuma un faktiski veikto maksājumu apmērs no 2012. līdz 2015.gadam

Gads	Programmas nosaukums	Saņemto iesniegumu skaits	Atbalstīto projektu skaits	Piešķirtais finansējums, euro	Faktiskais veikto maksājumu apmērs, euro
2012.	Latviešu valodas apguve pieaugušajiem	100	18	212 616	205 379
	Apmaiņas programma latviešu un mazākumtautību bērniem un jauniešiem	5	5	25 434	24 091

⁹ Sabiedrības integrācijas fonda publiskais 2015.gada pārskats.

¹⁰ Sabiedrības integrācijas fonda nolikuma, apstiprināts ar 15.04.2011. Sabiedrības integrācijas fonda padomes sēdes Nr.74 lēmumu Nr.4, ceturtnodaļa.

¹¹ Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādnes 2012.–2018.gadam, apstiprinātas ar Ministru kabineta 20.10.2011. rīkojumu Nr.542 “Par Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņēm 2012.–2018.gadam”, <http://polsis.mk.gov.lv/view.do?id=3782>, skatīts 18.01.2016., Valdības rīcības plāns Deklarācijas par Valda Dombrovskā vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai (apstiprināts Ministru kabineta 07.02.2012. sēdē, protokols Nr.7, 24.§), Valdības rīcības plāns Deklarācijas par Laimdotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai, apstiprināts ar Ministru kabineta 16.02.2015. rīkojumu Nr.78 “Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Laimdotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai”, Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020.gadam, apstiprināts ar 20.12.2012. Latvijas Republikas Saeimas lēmumu, http://www.nap.lv/images/20121220_NAP2020_Sacim%C4%81_apstiprin%C4%81ts.pdf, skatīts 18.01.2016., Reemigrācijas atbalsta pasākumu plāns 2013.-2016.gadam, apstiprināts ar Ministru kabineta 30.07.2013. rīkojumu Nr.356 “Par Reemigrācijas atbalsta pasākumu plānu 2013.-2016.gadam”.

¹² Sabiedrības integrācijas fonda mājaslapa: http://www.sif.gov.lv/index.php?option=com_content&view=section&id=13&doc=1&Itemid=166&lang=lv, skatīts 09.11.2015.

¹³ Sabiedrības integrācijas fonda un Valsts kontroles 27.11.2015. pieņemšanas – nodošanas akts.

Gads	Programmas nosaukums	Saņemto iesniegumu skaits	Atbalstīto projektu skaits	Piešķirtais finansējums, euro	Faktiskais veikto maksājumu apmērs, euro
	Ārpuskolas pasākumu programma	84	12	106 485	105 425
	Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas atbalsta programma 2012	7	5	28 316	27 604
	Kopā	196	40	372 851	362 499
2013.	Pilsoniskās līdzdalības veicināšanas programma	7	3	49 850	49 058
	Ārpuskolas pasākumu programma	15	5	82 901	76 731
	Apmaiņas programma latviešu un mazākumtautību bērniem	4	2	10 814	10 220
	NVO līdzfinansējuma programma	16	12	24 679	113 220
	Kopā	42	22	268 245	249 229
2014.	Atbalsts sabiedrības līdzdalībai Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē īstenošanā	48	11	212 327	200 242
	Ārpuskolas pasākumu programma. Vasaras nometnes Latvijas un diasporas bērniem	24	11	133 038	122 393
	Latviešu valodas apguve	56	18	408 187	285 523
	NVO līdzfinansējuma programma 2014-2016	25	18	143 283	110 356
	Kopā	153	58	896 834	718 514
2015.	Pilsoniskās līdzdalības veicināšanas programma (atbalsta programma diasporas NVO darbības atbalstam)	22	16	185 035	139 234
	Mazākumtautību NVO projektspējas veicināšana	10	5	26 976	23 717
	Ārpuskolas pasākumu programma. Vasaras nometnes Latvijas un diasporas bērniem	30	10	128 904	128 006
	Kopā	62	31	340 914	290 957
Pavisam kopā		453	151	1 878 845	1 621 199

- Lai noteiktu vienotu kārtību, kādā Fonds piešķir valsts un pašvaldību budžeta līdzfinansējumu nevalstiskajām organizācijām sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai, prasības, kādām jāatbilst projekta iesniedzējam un sadarbības partnerim, projekta konkursa nolikuma apstiprināšanas un konkursa publicēšanas kārtību, ir izstrādāti un apstiprināti Ministru kabineta 29.05.2012. noteikumi Nr.374 "Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai".
- Saskaņā ar minētajiem noteikumiem nevalstiskajām organizācijām līdzfinansējumu piešķir atklātā projektu iesniegumu konkursā (projekts ir darbību kopums, kas vērsts uz noteikta mērķa

sasniegšanu noteiktā laikposmā ar noteiktiem finanšu, materiāli tehniskajiem un cilvēku resursiem)¹⁴.

11. Projekta iesniedzējs var būt nevalstiskā organizācija – Latvijā reģistrēta biedrība, nodibinājums, arodbiedrība, reliģiskā organizācija un tās iestāde vai ārvalstī reģistrēta organizācija, kas pārstāv Latvijas diasporu ārvalstīs, bet tās var pieteikties tikai diasporu nevalstisko organizāciju atbalsta programmā¹⁵.
12. Projekta iesniedzējs var īstenot projektu individuāli vai piesaistot vienu vai vairākus sadarbības partnerus. Projekta īstenotājs un sadarbības partneris ir atbildīgi par ārējā normatīvā akta¹⁶ prasību ievērošanu, kā arī par līdzekļu efektīvu un ekonomisku izlietošanu atbilstoši paredzētajiem mērķiem. Projekta iesniedzējam un sadarbības partnerim ir jāapliecina:
  - 12.1. ka tas neatbilst nevienam no Publisko iepirkumu likumā¹⁷ minētajiem kandidātu un pretendentu izslēgšanas kritērijiem;
  - 12.2. ka par tām pašām projekta attiecināmajām izmaksām, kurām līdzfinansējumu piešķirjis fonds, tas nav saņēmis un nesaņems finansējumu no citiem avotiem;
  - 12.3. ka tam nav neatbilstoši veikto izdevumu maksājumu parādu citos projektos, kas tiek finansēti no Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējām ārvalstu finanšu palīdzības programmām vai valsts vai pašvaldību budžeta¹⁸.
13. Sabiedrības integrācijas projektus izvērtē komisija¹⁹ un iesaka tos Fonda padomei apstiprināt vai noraidīt. Komisijas sastāvā ir vismaz pieci locekļi, un to pilnvaru laiks ir ne ilgāks kā divi gadi²⁰.
14. Katras programmas atklāta projektu konkursa pamatdokuments ir konkursa nolikums, kuru apstiprina Fonda padome. Konkursa nolikumā norāda mērķi, atbalstāmās aktivitātes, prasības projekta iesniedzējam un sadarbības partnerim (ja konkurss paredz), konkursa finanšu nosacījumu, izmaksu attiecināmības nosacījumus, projekta iesnieguma vērtēšanas kritērijus, projekta iesnieguma noraidīšanas vai precizēšanas nosacījumus, minimālo punktu skaitu atbilstoši kvalitātes vērtēšanas kritērijiem, kas nepieciešams, lai projekta iesniegums varētu pretendēt uz līdzfinansējuma saņemšanu, projekta īstenošanas laiku un vietu, projekta iesnieguma sagatavošanas nosacījumus, projekta iesnieguma iesniegšanas nosacījumus un citu informāciju²¹.
15. Projektu vērtēšanas komisija izvērtē tikai tos projektu iesniegumus, kuri iesniegti noteiktajā

¹⁴ Ministru kabineta 29.05.2012. noteikumu Nr.374 “Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai” 3. un 4. punkts.

¹⁵ Ministru kabineta 29.05.2012. noteikumu Nr.374 “Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai” 5. un 5.¹ punkts.

¹⁶ Ministru kabineta 29.05.2012. noteikumi Nr.374 “Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai”.

¹⁷ Publisko iepirkumu likuma 39.¹ panta pirmā daļa.

¹⁸ Ministru kabineta 29.05.2012. noteikumu Nr.374 “Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai” 6., 7. un 8.punkts.

¹⁹ Sabiedrības integrācijas fonda likuma 8.pants.

²⁰ Sabiedrības integrācijas fonda likuma 12.pants.

²¹ Ministru kabineta 29.05.2012. noteikumu Nr.374 “Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai” 9. un 10.punkts.

termiņā²². Pēc projektu iesniegumu izvērtēšanas vērtēšanas komisija sagatavo un iesniedz FONDA padomei projektu iesniegumu vērtēšanas ziņojumu, kurā ietverts apstiprināšanai, apstiprināšanai ar nosacījumiem un noraidīšanai ieteikto projektu iesniegumu saraksts (detalizētu projektu vērtēšanas kārtību skatīt ziņojuma 1.pielikumā). FONDA padome pieņem lēmumu par katra projekta iesnieguma apstiprināšanu, apstiprināšanu ar nosacījumiem vai noraidīšanu. Ja FONDA padome pieņem lēmumu par projekta apstiprināšanu, FONDS nosūta projekta iesniedzējam piedāvājumu slēgt projekta īstenošanas līgumu.

16. Projekta īstenošanas līgumā cita starpā iekļauj informāciju par līguma priekšmetu, projekta īstenošanas nosacījumiem, tai skaitā projekta mērķi, un sasniedzamajiem rezultātiem, projekta īstenošanas un līguma darbības termiņu, projektam paredzēto līdzfinansējuma apmēru, pārskatu iesniegšanas un izskatīšanas termiņu, iesniegšanas un apstiprināšanas kārtību, avansa un kārtējo maksājumu veikšanas kārtību, pārbaužu, finanšu kontroles un audita veikšanas kārtību. Projekta īstenošanas līgumam pievieno apstiprināto (vai precizēto) projekta iesniegumu²³.
17. Projekta īstenošanas uzraudzību FONDS īsteno, veicot projekta pārskatu (dokumentārās) pārbaudes un pārbaudes projektu īstenošanas vietās. Pamatojoties uz pārbaudē iegūto informāciju, FONDS pieņem lēmumu par projektā veikto izmaksu attiecināmību un kārtējo maksājumu veikšanu projekta īstenošanai. Ja projekta īstenošanā ir konstatēta līdzfinansējuma izlietojuma neatbilstība ārējiem normatīvajiem aktiem vai projekta īstenošanas līgumam, FONDS pieņem lēmumu par neatbilstoši izlietotā līdzfinansējuma atgūšanu un līdzfinansējuma ieturēšanu no nākamā maksājuma vai atlikušās maksājuma daļas pēc projekta pabeigšanas²⁴.
18. Pēc katra projektu iesniegumu konkursa noslēguma un tā ietvaros līdzfinansēto projektu pabeigšanas FONDA sekretariāts iesniedz FONDA padomei kopsavilkumu, kurā ietver informāciju par atbalstītajiem un īstenojamiem projektiem, plānotā un izlietotā līdzfinansējuma apmēru, par neatbilstoši veiktajiem izdevumiem, par neatgūtajiem līdzekļiem saistībā ar neatbilstoši veiktajiem izdevumiem, vērtējumu par īstenoto projektu rezultātiem un to ietvaros izlietotā līdzfinansējuma atbilstību noteiktajiem mērķiem²⁵.

²² Ministru kabineta 29.05.2012. noteikumu Nr.374 "Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai" 16. un 17.punkts.

²³ Ministru kabineta 29.05.2012. noteikumu Nr.374 "Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai" 27. un 28.punkts.

²⁴ Ministru kabineta 29.05.2012. noteikumu Nr.374 "Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai" 31., 32. un 39.punkts.

²⁵ Ministru kabineta 29.05.2012. noteikumu Nr.374 "Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai" 42.punkts.

1. Vai Fonds nodrošina izsekojamu finansējuma piešķiršanu?

Projektu iesniegumu vērtēšanas process ir instruments lēmumu pieņemšanai, no pieteiktajiem projekta iesniegumiem izvēloties atbalstāmos projektus, lai panāktu labāko attiecību starp plānotajiem finanšu ieguldījumiem, plānotajiem projekta rezultātiem un ietekmi uz konkrēto valsts politiku attiecīgajā jomā. Līdz ar to vērtēšanā ir svarīgi ievērot tādus principus kā pamatotība, precizitāte, taisnīgums un vienlīdzība. Savukārt projektu atlases forma – atklāts konkurss ir priekšnosacījums vienlīdzīgai un samērīgai konkurencei starp projektu iesniedzējiem par iespēju ar valsts budžeta finansējuma atbalstu īstenot projektu.

Lai gan revīzijā, novērtējot Fonda iekšējos normatīvos aktus un dokumentus, kas nosaka vērtēšanas procesu, ir secināts, ka tie ir pietiekami detalizēti un tajos ir ietverti principi un kontroles mehānismi, lai nodrošinātu, ka projektu iesniegumu izvērtēšanas process ir vienots un pamatots, tomēr revīzijā konstatētās kļūdas projektu iesniegumu vērtēšanā norāda uz trūkumiem iekšējās kontroles sistēmā, jo Fonds ne visos gadījumos ir nodrošinājis vienotu pieeju projektu vērtēšanā un lēmumu pieņemšanas izsekojamību, tā radot šaubas par pieņemto lēmumu pamatotību. Piemēram, projektu vērtēšanas komisija, vērtējot projektu iesniegumus pēc atbilstības kritērijiem, nav ievērojusi iekšējos tiesību aktos noteikto pienākumu dokumentēt vērtēšanas procesu, lai pamatotu pieņemtos lēmumus, savukārt, vērtējot projektu iesniegumus pēc kvalitātes kritērijiem, nav sniegti komentāri par vērtējuma samazināšanas iemesliem, vērtētāju piešķirtais punktu skaits neatbilst sniegtajam komentāram un gadījumos, kad komisijas locekļu vērtējumi par kādu no projekta kvalitātes kritērijiem būtiski atšķiras, vērtēšanas rezultāti nav pārskatīti, nesniedzot pamatojumu, kāpēc nav veikta atkārtota izvērtēšana un nav mainīts vērtējums.

Revīzijā secināts, ka Fonds nav nodrošinājis vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret visiem projektu iesniedzējiem, jo konstatēto vērtēšanas kļūdu dēļ trīs programmu projektu iesniegumu vērtēšanas rezultāti, revidentu ieskatā, būtu citādi un Fonds laikā no 2012. līdz 2015.gadam vairākus atbalstītos projektus nebūtu atbalstījis un valsts budžeta finansējumu tiem nebūtu piešķīris, bet gan atbalstītu citus attiecīgajā programmā iesniegtos projektus.

1.1. Vispārīgie nosacījumi projektu vērtēšanā

19. Atbilstoši teorijai²⁶ projekta vērtēšana tā sākuma posmā ir sistemātisks un objektīvs atbilstības izvērtējums par plānotā projekta nepieciešamību, rezultātiem un ietekmi. Šaurākā nozīmē projekta vērtēšana kalpo par lēmumu pieņemšanas instrumentu, gan nosakot labāko attiecību starp plānotajiem finanšu ieguldījumiem, gan plānotajiem projekta rezultātiem un to ietekmi uz konkrēto valsts politiku attiecīgajā jomā.
20. Arī starptautisko nozaru organizāciju standartos²⁷ attiecībā uz projektu un programmu vērtēšanu tiek izmantoti četri efektīvu izvērtēšanu raksturojoši kritēriji:
  - 20.1. lietderīgums – tiek nodrošināta vērtēšanas atbilstība paredzēto informācijas saņēmēju vajadzībām;
  - 20.2. pamatojums – tiek nodrošināta reāli iespējamās, pārdomātas, diplomātiskas un ekonomiski pamatotas vērtēšanas veikšana;
  - 20.3. pareizība – izvērtējums veikts juridiski pareizi un tajā ievērotas ētikas normas, iesaistīto dalībnieku un vērtējuma rezultātu ietekme;
  - 20.4. precizitāte – tiek garantēts, ka vērtējumā tiks atspoguļota un izplatīta tikai tehniski precīza informācija par faktoriem, kas nosaka projekta vērtību un devumu.
21. Likumdevējs ir pilnvarojis Fondu noteikt kritērijus un pamatprincipus projektu izvērtēšanai²⁸.
22. Fonds katrai programmai izstrādā konkursa nolikumu, standartizētu vērtēšanas komisijas nolikumu, kas nosaka tās darbību, kā arī metodiskos norādījumus projektu iesniegumu vērtēšanai attiecīgai programmai.
23. Vērtēšanas komisijas kompetencē ir veikt projektu iesniegumu izvērtēšanu pēc administratīvajiem un atbilstības vērtēšanas kritērijiem un virzīt projekta iesniegumu tālākai vērtēšanai atbilstoši kvalitātes un specifiskajiem (ja programmā tādi paredzēti) vērtēšanas kritērijiem vai ieteikt Fonda padomei iesniegumu noraidīt²⁹.
24. Detalizētu projektu iesniegumu vērtēšanas kārtību skatīt ziņojuma 1.pielikumā.

1.2. Konstatētās neatbilstības projektu iesniegumu vērtēšanā

Vērtējot projektus pēc atbilstības kritērijiem, komisijas locekļi nav ievērojuši iekšējos tiesību aktos noteikto pienākumu par vērtēšanas procesa dokumentēšanu, tāpēc revīzijā nav gūta pārliecība par viena projekta atbalstīšanas un finansējuma piešķiršanas pamatotību, jo, lai gan projekta iesniegums neatbilda

²⁶ *Appraisal of Public Investment in Practice – Methodological Approaches and Decision Rules in Advanced Systems* Robert Taliercio Lead Economist Public Sector Performance – Governance Global Practice World Bank Group, 2014, *Monitoring and Evaluating Projects* © 2006 The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Willard, A. (2008). *Managing and implementing an evaluation: Guidelines on managing and implementing a successful evaluation. (Short Cuts Series)*. Baltimore, *Appraisal and Evaluation in Central Government*, LONDON: TSO, HM Treasury, 2011.

²⁷ ISO 21500:2012 *Guidance on project management, A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK® Guide)*. 5th Edition, Project Management Institute, ISBN 9781628250084, 2013.

²⁸ Sabiedrības integrācijas fonda likuma 3.panta otrās daļas 2. un 3.punkts.

²⁹ Ministru kabineta 29.05.2012. noteikumu Nr.374 “Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai” 19.punkts.

konkursa nolikumā noteiktajiem atbilstības kritērijiem, tas tika virzīts uz nākamo vērtēšanas kārtu, vērtēšanas ziņojumā nenorādot rīcības pamatojumu.

Revīzijā arī secināts, ka vērtēšanas komisijas locekļi, vērtējot projektu iesniegumus atbilstoši konkursa nolikumā noteiktajiem kvalitātes kritērijiem, ne visos gadījumos ir ievērojuši metodiskajos norādījumos noteikto pienākumu pamatot vērtējuma samazināšanas iemeslus, vērtēšanas komisiju nolikumos un metodiskajos norādījumos noteikto, ka piešķirtajiem punktiem ir jāatbilst sniegtajiem komentāriem un vērtētāju būtiski atšķirīgu vērtējumu gadījumā vērtēšanas rezultāti ir jāpārskata un jāveic atkārtota vērtēšana, tāpēc projektu iesniegumu vērtēšanas process nav izsekojams un pamatots.

Konstatētās neatbilstības un nepilnības kvalitātes kritēriju vērtēšanā revidējamajā periodā neietekmēja sešu programmu no deviņām izlasē iekļautajām programmām projektu iesniegumu vērtēšanas rezultātus, tomēr ir konstatēts, ka vērtēšanā pieļauto kļūdu dēļ trīs programmu projektu iesniegumu vērtēšanas rezultāti, iespējams, būtu citādi un Fonds laikā no 2012. līdz 2015.gadam vairākus atbalstītos projektus nebūtu atbalstījis un valsts budžeta finansējumu tiem nebūtu piešķīris, bet gan atbalstītu citus attiecīgajā programmā iesniegtos projektus.

25. Administratīvo tiesu praksē ir secināts, ka tiesa nevar vērtēt ekspertu atzinumā iekļauto subjektīvo vērtējumu, bet gan tikai tā atbilstību konkursa noteikumiem³⁰. Tāpēc Valsts kontrole revīzijas laikā ir vērtējusi tikai vērtētāju izdarīto vērtējumu atbilstību Fonda projektu vērtēšanai izstrādātajiem iekšējiem normatīvajiem aktiem.
26. Lai gūtu pārlicību, vai Fonds ir nodrošinājis izsekojamu finansējuma piešķiršanas procesu biedrībām, nodibinājumiem un citām juridiskām personām, ievērojot vienotus principus, attiecīgajos programmu konkursu nolikumos noteiktos kritērijus un vērtēšanas metodiskos norādījumus, kā arī vērtēšanas komisiju nolikumos noteikto, revīzijā detalizēto pārbaudi veikšanai tika izveidota izlase, tajā iekļaujot deviņas no 15 programmām, kas finansētas no valsts budžeta līdzekļiem laikā no 2012. līdz 2015.gadam. Revīzijas izlasi skatīt ziņojuma 2.pielikumā.
27. Revīzijā, pārbaudot izlasē iekļauto programmu vērtēšanas dokumentāciju, konstatētas dažādas kļūdas, galvenokārt projektu iesniegumu kvalitātes kritēriju vērtēšanā (kvalitātes vērtēšanas kritēriji par katru izlasē iekļauto programmu apkopoti ziņojuma 3.pielikumā), savukārt atbilstības kritēriju vērtēšanā vienlīdzīgas pieejas piemērošanas trūkumi konstatēti vienas programmas projektu iesniegumu vērtēšanā.

Projektu iesniegumu atbilstības kritēriju vērtēšana

28. Revīzijā konstatēts, ka programmas “Atbalsts sabiedrības līdzdalībai Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē īstenošanā” projektu iesniegumu vērtēšanā, iespējams, nav piemērota vienlīdzīga pieeja un nav ievērots taisnīguma princips projektu iesniegumu atbilstības kritēriju vērtējumā, jo uz nākamo vērtēšanas kārtu ir virzīti projektu iesniegumi, kurus vērtētāji atzinuši par neatbilstošiem konkursa nolikumā³¹ noteiktajiem atbilstības kritērijiem.

³⁰ Administratīvās rajona tiesas 19.06.2008. spriedums lietā Nr.A42474607, Administratīvās rajona tiesas 20.02.2012. spriedums lietā Nr.A420832710.

³¹ Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “Atbalsts sabiedrības līdzdalībai Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē īstenošana” konkursa nolikums, apstiprināts ar Sabiedrības integrācijas fonda padomes 09.07.2014. lēmumu (protokols Nr.91, 1.§).

29. Programmas konkursa nolikumā³² noteikts, ja projekta iesniegums neatbildīs kādam no četriem atbilstības vērtēšanas kritērijiem, tas tiks noraidīts. Revīzijā, pārbaudot Fonda iesniegto atbilstības vērtējumu kopsavilkumu, konstatēts, ka, vērtējot iesniegumu atbilstību kritērijam “*Projektā paredzēts iesaistīt dalībniekus no Latvijas un vēl vismaz septiņām citām ES dalībvalstīm, Austrumu partnerības valstīm vai Centrālāzijas valstīm, un ES dalībvalstis veido vismaz pusi no kopējā valstu skaita*”, divi no četriem vērtētājiem par neatbilstošiem šim kritērijam ir atzinuši piecus projektu iesniegumus.
30. Lai gan vērtēšanas komisijas pienākums³³ bija dokumentēt visu vērtēšanas procesu vērtēšanas ziņojumā, tomēr revīzijā konstatēts, ka atbilstoši vērtēšanas komisijas slēdzienam³⁴ trīs no pieciem iepriekš minētajiem projektu iesniegumiem, kurus vērtētāji atzinuši par neatbilstošiem vienam no atbilstības vērtēšanas kritērijiem, ir virzīti uz nākamo vērtēšanas kārtu, vērtēšanas ziņojumā³⁵ nenorādot rīcības pamatojumu, vien minot “*vērtēšanas komisija izskatīja katra projekta iesnieguma vērtējumu un diskusiju rezultātā vienojās par galīgo atbilstības vērtējumu*”. Turklāt viens no šiem projektu iesniegumiem tika atbalstīts un saņēma finansējumu projekta īstenošanai.
31. Ņemot vērā iepriekš minēto, revīzijā nav gūta pārliecība, ka iepriekšminēto projektu iesniegumu atzīšana par neatbilstošiem konkursa nolikumā noteiktajiem atbilstības kritērijiem, tālāka izvērtēšana pēc kvalitātes kritērijiem un viena projekta atbalstīšana un finansējuma piešķiršana tā īstenošanai ir bijusi pamatota.

Projektu iesniegumu kvalitātes kritēriju vērtēšana

32. Revīzijā konstatētās neatbilstības projektu iesniegumu kvalitātes kritēriju vērtēšanā apkopotas 2.tabulā. Detalizēta informācija par katru neatbilstību veidu sniegta pēc tabulas.

2.tabula

Revīzijas izlasē iekļautajās programmās konstatēto neatbilstību gadījumu skaits projektu iesniegumu kvalitātes kritēriju vērtēšanā sadalījumā pa neatbilstību veidiem

Programma	Nav sniegti komentāri par vērtējuma samazinājumu	Sniegtais komentārs par vērtējuma samazinājumu vispārīgs	Būtiski atšķirīgs vērtējums	Vērtējums neatbilst komentāriem	Nav vienlīdzīga pieeja
Apmaiņas programma latviešu un mazākumtautību bērniem, 2012	-	(4)	-	(3)	(1)
NVO līdzfinansējuma programma, 2013	-	-	-	-	-
Ārpusskolas pasākumu programma. Vasaras nometnes Latvijas un diasporas bērniem, 2014	-	-	-	-	-
Latviešu valodas apguve, 2014 – 2016	-	-	(3)	(18)	(16)

³² Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “Atbalsts sabiedrības līdzdalībai Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē īstenošana” konkursa nolikums, apstiprināts ar Sabiedrības integrācijas fonda padomes 09.07.2014. lēmumu (protokols Nr.91, 1.§).

³³ Sabiedrības integrācijas fonda 10.07.2014. rīkojums Nr.p-81 “Par valsts budžeta programmas “Atbalsts sabiedrības līdzdalībai Latvijas prezidentūras ES Padomē īstenošanā” ieviešanu”.

³⁴ Sabiedrības integrācijas fonda 07.11.2014. projektu iesniegumu atvērtības un vērtēšanas ziņojums.

³⁵ Sabiedrības integrācijas fonda 07.11.2014. projektu iesniegumu atvērtības un vērtēšanas ziņojums.

Programma	Nav sniegti komentāri par vērtējuma samazinājumu	Sniegtais komentārs par vērtējuma samazinājumu vispārīgs	Būtiski atšķirīgs vērtējums	Vērtējums neatbilst komentāriem	Nav vienlīdzīga pieceja
NVO līdzfinansējuma programma, 2014 – 2016	(11)	(5)	-	-	-
Ārpusskolas pasākumu programma. Vasaras nometnes Latvijas un diasporas bērniem, 2014	-	-	-	-	-
Atbalsts sabiedrības līdzdalībai Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē īstenošanā, 2015	(15)	-	(7)	(3)	(2)
Mazākumtautību NVO projektspējas veicināšana, 2015	(8)	(2)	-	(1)	-
Pilsoniskās līdzdalības veicināšanas programma (atbalsta programma diasporas NVO darbības atbalstam), 2015	(2)	(4)	(2)	-	-

Nav sniegti komentāri par vērtējuma samazinājumu vai sniegtie komentāri ir vispārīgi

33. Lai gan vērtēšanas metodiskajos norādījumos ir noteikts, ka gadījumos, ja tiek samazināts punktu skaits kādā kritērijā, vērtētājam ir jāsniedz komentārs un tam ir jābūt detalizētam, konkrētam, objektīvam un argumentētam, balstītam uz konkrētiem faktiem, izvairoties no vispārējām frāzēm, turklāt, ja vērtētājs norāda, ka iesniegumā sniegtā informācija ir pārāk vispārīga, nepilnīga, nepietiekama, jāmin konkrēti piemēri, kāda tieši informācija bija jāsniedz, tomēr revīzijā konstatēts, ka vērtētāji, samazinot punktu skaitu kādā no kvalitātes kritērijiem, nav snieguši komentārus par punktu samazināšanas iemesliem vai arī komentāri ir tik vispārīgi, ka nav iespējams noteikt punktu samazināšanas iemeslus, piemēram:
- 33.1. programmā “Atbalsts sabiedrības līdzdalībai Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē īstenošanā” vērtētāji 15 gadījumos samazinājuši punktu skaitu kādā no kvalitātes kritērijiem, samazinājuma iemeslu nenorādot;
- 33.2. programmā “NVO līdzfinansējuma programma, 2014-2016” vērtētāji 11 gadījumos, samazinot vērtējumu par vienu vai diviem punktiem kādā no kvalitātes kritērijiem, nav norādījuši vērtējuma samazināšanas iemeslus, savukārt piecos gadījumos sniegti vispārīgi komentāri;
- 33.3. programmā “Mazākumtautību NVO projektspējas veicināšana, 2015” vērtētāji astoņos gadījumos samazinājuši punktu skaitu kādā no kvalitātes kritērijiem, samazinājuma iemeslu nenorādot, savukārt divos gadījumos vērtētāji ir snieguši vispārīgus komentārus;
- 33.4. programmā “Apmaiņas programma latviešu un mazākumtautību bērniem, 2012” vērtētāji četros gadījumos, samazinot vērtējumu kādā no kvalitātes kritērijiem, ir snieguši vispārīgus komentārus;
- 33.5. programmā “Pilsoniskās līdzdalības veicināšanas programma (atbalsta programma diasporas NVO darbības atbalstam), 2015” vērtētāji divos gadījumos samazinājuši punktu skaitu kvalitātes kritērijos, samazinājuma iemeslu nenorādot, savukārt četros gadījumos vērtētāji ir samazinājuši vērtējumu, sniedzot vispārīgus komentārus.

Vērtējums par viena projekta vienu kritēriju būtiski atšķiras

34. Vērtēšanas komisiju nolikumi paredz, ka gadījumos, ja vērtētāju sniegtais vērtējums kādā no kvalitātes kritērijiem būtiski atšķiras, projekta iesniegumu vai attiecīgo kvalitātes kritēriju izvērtē visi klātesošie komisijas locekļi un vērtēšanas rezultātus apspriež atklātā diskusijā. Atšķirības uzskatāmas par būtiskām, ja vienā kvalitātes kritērijā abu vērtētāju piešķirtais vērtējums atšķiras par trīs un vairāk punktiem, kā arī, ja abu vērtētāju piešķirtais kopējais punktu skaits kvalitātes kritērijos vienam projekta iesniegumam atšķiras par vairāk nekā 30% no augstākā vērtējuma.
35. Revīzijā ir konstatēts, ka trīs programmās – “Atbalsts sabiedrības līdzdalībai Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē īstenošanā”, “Pilsoniskās līdzdalības veicināšanas programma (atbalsta programma diasporas NVO darbības atbalstam), 2015” un “Latviešu valodas apguve, 2014 – 2016” – vienā un tajā pašā kvalitātes kritērijā vērtējumi būtiski atšķīrās 12 gadījumos, piemēram, “5” un “1”, “5” un “2”, “4” un “1”, bet vērtēšanas rezultāti nav pārskatīti un tajos nav veiktas izmaiņas. Revīzijā nav gūta pārliecība, ka ir notikušas atklātas diskusijas starp vērtēšanas komisijas locekļiem un šo diskusiju rezultātā ir nolemts vērtēšanas rezultātus nepārvērtēt un nemainīt.

Vērtētāju piešķirtais novērtējums punktos neatbilst norādītajam komentāram

36. Lai gan vērtēšanas komisiju nolikumi paredz, ka gadījumos, ja vērtētāja piešķirtais punktu skaits neatbilst komentāriem, vērtēšanas komisijai ir tiesības neapstiprināt piešķirto punktu skaitu un uzdot vērtētājiem novērst konstatētās nepilnības, tomēr revīzijā ir konstatēti gadījumi, kad vērtētāju piešķirtais punktu skaits konkrētajā kvalitātes kritērijā neatbilst norādītajam komentāram, tomēr vērtēšanas komisija nav uzdevusi nepilnības novērst, piemēram:
- 36.1. programmā “Latviešu valodas apguve, 2014 – 2016” 18 gadījumos vērtētāji vienu kvalitātes vērtēšanas kritēriju ir novērtējuši ar augstāku punktu skaitu, lai gan komentārā norādīti metodiskajos norādījumos³⁶ zemākam vērtējumam atbilstoši komentāri;
- 36.2. programmā “Atbalsts sabiedrības līdzdalībai Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē īstenošanā” trīs gadījumos vērtētāji vienā kvalitātes kritērijā ir ielikuši augstāko punktu skaitu, lai gan neviens no pamatojumā norādītajiem komentāriem neatbilst metodiskajos norādījumos³⁷ norādītajam augstākā vērtējuma skaidrojumam;
- 36.3. programmā “Apmaiņas programma latviešu un mazākumtautību bērniem, 2012” trīs gadījumos vērtētāji divos kvalitātes kritērijos ir piešķīruši augstāku punktu skaitu, lai gan komentārā norādīti metodiskajos norādījumos³⁸ zemākajam vērtējumam atbilstoši komentāri;
- 36.4. programmā “Mazākumtautību NVO projektpējas veicināšana, 2015” vienā gadījumā vērtētājs vienu kvalitātes kritēriju ir novērtējis, par vienu punktu samazinot vērtējumu, lai gan komentārā norādīts metodiskajos norādījumos³⁹ zemākajam vērtējumam atbilstošs komentārs.
37. Vienlaikus jāmin, ka divos gadījumos atbilstoši vērtēšanas komisijas nolikumiem ir veikta vērtēšanas rezultātu pārskatīšana, jo komisijas locekļu vērtējums bija būtiski atšķirīgs un piešķirtais punktu skaits neatbilda sniegtajiem komentāriem. Pārvērtēšanas veiktas par 2014. un 2015.gada

³⁶ Sabiedrības integrācijas fonda metodiskie norādījumi projektu iesniegumu vērtēšanai Latvijas NVO fonda programmas sabiedrības saliedēšanai “Latviešu valodas apguve pieaugušajiem Nr.2014.LV/LV”.

³⁷ Sabiedrības integrācijas fonda metodiskie norādījumi projektu iesniegumu vērtēšanai Latvijas valsts budžeta finansētajai programmai “Atbalsts sabiedrības līdzdalībai Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē īstenošanā” Nr.2014.LV/PR, apstiprināti vērtēšanas komisijas sēdē 15.09.2014.

³⁸ Sabiedrības integrācijas fonda metodiskie norādījumi projektu iesniegumu vērtēšanai Latvijas NVO fonda programmas sabiedrības saliedēšanai “Apmaiņas programma latviešu un mazākumtautību bērniem” Nr.2012.LV/VG.

³⁹ Sabiedrības integrācijas fonda metodiskie norādījumi projektu iesniegumu vērtēšanai Latvijas valsts budžeta finansētajai programmai “Mazākumtautību NVO projektpējas veicināšana” Nr.2015.LV/MT.

programmām “Ārpusskolas pasākumu programma. Vasaras nometnes Latvijas un diasporas bērniem”:

37.1. 2014.gada programmas projektu iesniegumu vērtēšanas ziņojumā⁴⁰ norādīts, ka vērtēšanas komisija sēdes laikā izskatīja atšķirīgi vērtētos projektu iesniegumus un diskusijas rezultātā lēma par to atbilstību vai neatbilstību konkrētajiem kritērijiem, kā rezultātā viens komisijas loceklis precizēja savus komentārus vairāku kritēriju vērtējumā, nemainot piešķirto punktu skaitu konkrētajam projektam;

37.2. 2015.gada programmas projektu iesniegumu vērtēšanas ziņojumā⁴¹ norādīts, ka vērtēšanas komisija sēdes laikā ir izskatījusi atšķirīgi vērtētos projektu iesniegumus un diskusijas rezultātā lēmusi par to atbilstību vai neatbilstību konkrētajiem kritērijiem:

37.2.1. ja vērtētāju piešķirtais punktu skaits neatbilda komentāriem, komisijas locekļi izskatīja atšķirīgi vērtētos specifiskos kritērijus un vienojās par punktu piešķiršanu tajos;

37.2.2. ja vērtētāju sniegtais kvalitātes vērtējums būtiski atšķīrās, komisijas locekļi izskatīja atšķirīgi vērtētos projektu iesniegumus un vienojās par gala vērtējumu, attiecīgi kāda projekta kopējo novērtējumu paaugstinot vai samazinot, un norādīja to vērtēšanas ziņojumā.

Projektu vērtēšanā nav ievērota vienota pieeja

38. Revīzijā arī konstatēts, ka projektu iesniegumu vērtēšanā nav nodrošināta vienota projektu iesniegumu vērtēšanas metodikās noteikto principu ievērošana, piemēram:

38.1. programmā “Atbalsts sabiedrības līdzdalībai Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē īstenošanā” divos gadījumos viens un tas pats vērtētājs pie līdzīga satura komentāriem sniedzis dažādu punktu skaitu, piemēram, vērtējot divu biedrību projektu iesniegumus atbilstoši vienam kvalitātes kritērijam, vērtētājs, abos gadījumos sniedzot vienādu komentāru, tas ir, *“Personālam ir pieredze piedalīties un organizēt starptautiskus pasākumus, bet ne Eiropas Savienības politiku dienas kārtības noteikšanā un lēmumu ietekmēšanā”*, vienu projekta iesniegumu novērtējis ar “1”, savukārt otru ar “4”;

38.2. programmā “Apmaiņas programma latviešu un mazākumtautību bērniem, 2012”, vērtējot kvalitātes kritēriju par projekta risku vadības plānu, viens vērtētājs ir to novērtējis ar “3”, savukārt otrs ar “5”, lai gan abu vērtētāju komentāri saturiski ir vienādi – *plāns ir ļoti detalizēts, bet nav apzināti būtiskākie riski, kas saistīti ar bērnu drošību*;

38.3. programmas “Latviešu valodas apguve, 2014 – 2016” projektu iesniegumu vērtēšanas metodiskajos norādījumos⁴² ir noteikts, ka kvalitātes kritērijā *“Projekta budžeta novērtējums”* jāizvērtē, vai izmaksas ir nepieciešamas projekta aktivitāšu īstenošanai un atbilst konkursa nolikumā noteiktajām attiecināmajām izmaksām, kā arī jāizvērtē projekta kopējo izmaksu samērīgums attiecībā pret projektā plānotajiem rezultātiem. Arī kritērijā *“Projekta rezultātu un to rādītāju novērtējums un projekta rezultātu ieguldījums programmas kopējo rezultātu sasniegšanā”* ir jāvērtē, vai projektā plānotie rezultāti veicinās programmas kopējo rezultātu sasniegšanu, un vērtējums jāveic, izmantojot projekta plānotos izdevumus un apmācāmo skaitu.

Tātad abi kritēriji pēc būtības ir savstarpēji saistīti, jo abos kritērijos ir jānovērtē izmaksu samērība uz vienu apmācāmo. Tomēr revīzijā konstatēti 16 gadījumi, kad starp vērtētāju sniegtajiem vērtējumiem un tos pamatojošiem komentāriem konstatējamas pretrunas un

⁴⁰ Sabiedrības integrācijas fonda 06.05.2014. vērtēšanas ziņojums, projekta identifikācijas numurs 2014.LV/SP.

⁴¹ Sabiedrības integrācijas fonda 15.04.2015. vērtēšanas ziņojums, projekta identifikācijas numurs 2015.LV/SP.

⁴² Sabiedrības integrācijas fonda metodiskie norādījumi projektu iesniegumu vērtēšanai Latvijas NVO fonda programmas sabiedrības saliedēšanai “Latviešu valodas apguve pieaugušajiem Nr.2014.LV/LV”.

vienlīdzīgas attieksmes trūkums, jo vienā gadījumā vērtētāji, vērtējot kritēriju par projekta rezultātu novērtējumu un rezultātu ieguldījumu kopējā programmas rezultāta sasniegšanā, novērtējuši to ar augstāko punktu skaitu, tātad uzskatījuši, ka projekta rezultāts sniegs būtisku ieguldījumu kopējā programmas rezultātu sasniegšanā, savukārt, vērtējot kritēriju par projekta budžetu, – vērtējumu samazinājuši, komentārā norādot, ka vienas vienības izmaksas ir pārāk augstas. Savukārt otrā gadījumā – kritērijā par projekta rezultātu novērtējumu un rezultātu ieguldījumu kopējā programmas rezultāta sasniegšanā - vērtējumu samazinājuši, norādot, ka izmaksas ir pārāk augstas, bet, vērtējot kritēriju par projekta budžetu, – novērtējuši to ar augstāko punktu skaitu.

Vai konstatētās kļūdas ietekmē vērtēšanas rezultātus?

39. Lai gan konstatētās neatbilstības un nepilnības sešu programmu no deviņām izlasē iekļautajām programmām projektu iesniegumu novērtēšanā atbilstoši noteiktajiem kvalitātes kritērijiem revidējamajā periodā neietekmēja projektu iesniegumu vērtēšanas rezultātus, tomēr ir konstatēti gadījumi, kad vērtēšanas nepilnību dēļ, iespējams, būtu citi vērtēšanas rezultāti un Fonds laikā no 2012. līdz 2015.gadam vairākus atbalstītos projektus 36 635 euro vērtībā nebūtu atbalstījis un valsts budžeta finansējumu to īstenošanai nebūtu piešķīris:

39.1. programmā “Mazākumtautību NVO projektpējas veicināšana, 2015” šāda situācija konstatēta par divu biedrību projektu iesniegumu vērtējumiem. Revīzijā konstatēts, ka vērtējumā piešķirtais punktu skaits par vienu no kvalitātes kritērijiem neatbilda vērtētāja sniegtajam komentāram un novērtējums samazināts, nesniedzot komentāru.

Ja vērtētājs saskaņā ar metodiku būtu piešķīris vērtējumu (punktu skaitu) atbilstoši sniegtajam komentāram (nevis par vienu punktu augstāk) un par vienu punktu samazinātā vērtējuma vietā, par kuru nav sniegts komentārs, būtu piešķirts maksimālais punktu skaits, tad abu biedrību projekta iesniegumi būtu ieguvuši vienādu punktu skaitu, tas ir, kopvērtējumā 21,3 punktus (nevis viens – 21,3 punktus, otrs – 21 punktu). Šādā gadījumā atbilstoši konkursa nolikumam⁴³ atbalstīts tiktu tas projekta iesniegums, kurš ieguvis augstāko kopējo novērtējumu kvalitātes kritērijos “*Apmācību programmas un metodoloģijas novērtējums, cik tās ir atbilstošas, un praktiski piemērotas konkrētajai mērķa grupai*” un “*Projekta personāla, t.sk. lektoru kvalifikācijas novērtējums, cik tie ir piemēroti projektā veicamo uzdevumu veikšanai*”. Saskaitot kopējo novērtējumu iepriekšminētajos kritērijos, būtu bijis jāatbalsta tās biedrības projekta iesniegums, kurš tika noraidīts, savukārt netiktu atbalstīts tas, kurš ir atbalstīts;

39.2. programmā “Apmācības programma latviešu un mazākumtautību bērniem, 2012”, vērtējot vienas biedrības iesniegto projektu, piešķirtais punktu skaits par vienu no kvalitātes kritērijiem neatbilda vērtētāja sniegtajam komentāram. Ja vērtētājs saskaņā ar metodiku būtu piešķīris vērtējumu atbilstoši sniegtajam komentāram (nevis par diviem punktiem augstāku), tad projekta iesnieguma kopējais novērtējums nesasniegtu konkursa nolikumā⁴⁴ noteikto minimālo punktu skaitu (18) un netiktu atbalstīts;

39.3. programmā “Latviešu valodas apguve, 2014 – 2016” vērtējumā piešķirtais punktu skaits par vienu no kvalitātes kritērijiem neatbilda vērtētāju sniegtajiem komentāriem un netika piemērota vienlīdzīga pieeja projektu vērtēšanā attiecībā uz diviem pēc būtības saistītiem kvalitātes kritērijiem.

⁴³ Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “Mazākumtautību NVO projektpējas veicināšana” konkursa nolikums, apstiprināts ar Sabiedrības integrācijas fonda padomes 08.04.2015. lēmumu (protokols Nr.93, 6.§).

⁴⁴ Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “Apmācības programma latviešu un mazākumtautību bērniem, 2012” konkursa nolikums, apstiprināts ar Sabiedrības integrācijas fonda padomes 31.05.2012. lēmumu (protokols Nr.78).

Programmā “Latviešu valodas apguve, 2014 – 2016” 1.atbalsta jomā kvalitātes kritēriju vērtēšanai tika virzīts 41 projektu iesniegums, savukārt atbalstīti - tikai 14. Tā kā projektu iesniegumu skaits bija liels, arī atšķirības starp projektu iesniegumu vērtējumiem bija ļoti minimālas. Ja vērtētājs saskaņā ar metodiku būtu piešķīris vērtējumu atbilstoši sniegtajam komentāram un vienlīdzīgi tiktu novērtēti pēc būtības saistītie kritēriji, tad viens projekta iesniedzējs netiktu atbalstīts, jo citu projektu kopvērtējums būtu augstāks. Savukārt vairāku citu projektu kopvērtējums būtu vienāds un, izvērtējot pēc konkursa nolikumā noteiktajiem prioritārajiem kritērijiem, iespējams, tiktu atbalstīti citi projekti.

Ieteikums

40. Lai nodrošinātu projektu iesniedzēju vienlīdzīgu un taisnīgu konkurenci par valsts budžeta atbalsta piešķiršanu, kā arī lai veicinātu izsekojamu projektu iesniegumu vērtēšanas procesu, Fondam pilnveidot iekšējo kontroli pār metodiskajos norādījumos un vērtēšanas komisijas nolikumos noteikto vērtēšanas principu ievērošanu un to izpildi.

2. Vai Fonds nodrošina piešķirtā finansējuma izlietojuma kontroli?

Laikā no 2012. līdz 2015.gadam Fonds ir īstenojis 15 valsts budžeta atbalsta programmas, deviņas no tām tika iekļautas revīzijas izlasē, veicot pārbaudes par programmu ietvaros īstenoto projektu faktiskā finansējuma izlietojuma uzraudzību un kontroli. Atbilstoši Fonda konkursu nolikumiem piecu izlasē iekļauto programmu īstenošanas līgumi paredz projektu īstenotāju pienākumu atskaitīties par katru izdevumu pozīciju, pamatojot izmaksas ar attaisnojuma dokumentiem, bet četru programmu līgumos ir noteikts, ka projekti tiek finansēti, izmantojot vienas vienības izmaksu likmi un Fonds nepārbauda faktisko izdevumu attaisnojuma dokumentus, bet pārliecinās, ka projektā paredzētās aktivitātes ir notikušas un projekta rezultāti un mērķi ir sasniegti.

Revīzijā veiktajās pārbaudēs konstatēts turpmāk minētais:

- ja projektu īstenošanas līgumos ir noteikts, ka projektu īstenotājiem ir detalizēti jāatskaitās par katru projektu attiecināmo izmaksu pozīciju, pamatojot izmaksas ar attaisnojuma dokumentiem, Fonds nodrošina piešķirtā finansējuma izlietojuma uzraudzību un kontroli, un revīzijā neatbilstības nav konstatētas;
- ja projektu īstenošanas līgumos ir noteikts, ka projekti tiek finansēti, izmantojot vienas vienības izmaksu likmi, Fonds atbilstoši līgumos noteiktajam veic tikai faktisko aktivitāšu un rezultātus pamatojošo dokumentu pārbaudes.

Tomēr revīzijā ir secināts, ka Fonds neatbilstoši ir piemērojis vienas vienības izmaksu likmi projektu finansēšanā. Fonds projektu konkursos izmanto iespēju piemērot Eiropas Parlamenta un Padomes Finanšu regulā⁴⁵ noteikto vienas vienības izmaksu likmi un regulas piedāvātās priekšrocības nepārbaudīt finansējuma saņēmēju faktiskās izmaksas, bet tikai veikt projekta rezultātu pārbaudi. Taču Fonds neizpilda regulā noteiktos priekšnosacījumus vienas vienības izmaksu likmes piemērošanai, proti, nav izstrādājis vienas vienības izmaksu aprēķina metodiku un nav nodrošinājis, ka izmaksu aprēķins ir iepriekš noteikts, taisnīgs, objektīvs un pierādāms, bet gan akceptē katra projekta īstenotāja faktiskās izmaksas.

⁴⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 25.oktobra Nr.966/2012 Regula (ES, EURATOM) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas Nr.1605/2002 atcelšanu.

Lai gan vienas vienības izmaksu likme balstās uz faktiski notikušajām darbībām un sasniegtajiem rezultātiem, kas sasniegti iepriekš noteikta finansējuma līmeņa robežās, nevis uz faktiski veiktajām jeb reālajām izmaksām, Fonds, slēdzot līgumus ar projektu īstenotājiem, vienas vienības izmaksas noteicis atbilstoši katra projektu īstenotāju noteiktajām izmaksām ļoti atšķirīgā izmaksu diapazonā, piemēram, programmas “Latviešu valodas apguve, 2014 – 2016” ietvaros 1.atbalsta jomā par valodas apmācību Latgales reģionā noslēgti līgumi ar projektu īstenotājiem par vienas vienības izmaksām robežās no 108 *euro* līdz 191 *euro*. Turklāt izmaksu noteikšanā dodot rīcības brīvību projektu īstenotājiem, Fonds rada valsts budžeta līdzekļu neekonomiska un nepamatota izlietojuma risku, jo projekta īstenošanas izmaksas var tikt nepamatoti sadārdzinātas un programmas mērķis, iespējams, nav sasniegts ar mazāko valsts budžeta līdzekļu izlietojumu.

Pie projektu īstenotājiem veikto pārbaūžu rezultāti

Lai gan Fondam nav pienākuma pārbaudīt projekta īstenošanas faktiskos izdevumus, ja tiek piemērota vienas vienības izmaksu likme, kā arī gadījumos, ja projektu īstenotājam saskaņā ar konkursa nolikumu nav jāiesniedz administratīvo izdevumu attaisnojuma dokumenti, revidenti šādas pārbaudes veica, konstatējot neatbilstības kopumā 16 īstenotajos projektos, tai skaitā par viena projekta administratīvajām izmaksām, savukārt 15 īstenotajos projektos, kuru finansēšanai izmantota vienas vienības izmaksu likme.

Pārbaudot projektu īstenotāju iesniegtos izdevumu attaisnojuma dokumentus, ir konstatēta gan noslēgto līgumu nosacījumu neievērošana, gan projektu īstenošana neatbilstoši programmas konkursa nolikumam. Revidentu ieskatā Fonds, īstenojot projektu uzraudzības darbības, šīs neatbilstības varētu konstatēt un novērst, ja tas finansēšanas līgumos būtu noteicis citus iesniedzamos pamatojuma dokumentācijas veidus un apjomu, kā, piemēram, būtu pieprasījis iesniegt noslēgtos pakalpojuma līgumus, nevis tikai projekta dalībnieku sarakstus, apmeklējuma reģistra lapas u.tml., vienlaikus nodrošinot vienkāršoto izmaksu metodes piemērošanas principu saglabāšanu, nepārbaudot grāmatvedības attaisnojuma dokumentus. Tāpat konstatēti gadījumi, kas liecina, ka projektu īstenotāju rīcība ar valsts budžeta līdzekļiem nav bijusi pamatota un ekonomiska.

41. Fonds projekta īstenošanas uzraudzību īsteno, veicot projekta pārskatu (dokumentārās) pārbaudes un pārbaudes projektu īstenošanas vietās. Pēc projekta īstenošanas līgumā noteikto pārskatu saņemšanas Fonds analizē saņemtajos pārskatos ietvertās informācijas atbilstību izvirzītajiem mērķiem un sasniegtajiem rezultātiem, kā arī projekta izmaksu attiecināmību un, pamatojoties uz

pārbaudē iegūto informāciju, pieņem lēmumu par projektā veikto izmaksu attiecināmību un kārtējo maksājumu projekta īstenotājam⁴⁶.

42. Ja projekta īstenošanas izmaksas tiek segtas, ievērojot vienas vienības izmaksas, Fonds neveic izmaksu pamatojošo dokumentu pārbaudi, bet pārbauda faktiskās aktivitātes un rezultātus pamatojošos dokumentus. Projekta īstenotājam jānodrošina šo izmaksu uzskaiti savā grāmatvedībā, kā arī visos ar projekta īstenošanu saistītajos dokumentos ir jānorāda līguma numurs, un tie jāuzglabā atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām un termiņiem⁴⁷.
43. Starp Fondu un projekta īstenotājiem noslēgtie līgumi paredz – ja projektam piešķirtais un izmaksātais programmas finansējums izlietots neatbilstoši noslēgtajam līgumam un normatīvajiem aktiem, tad Fonds to ietur no nākamā maksājuma, ja ieturēšana nav iespējama, projekta īstenotājam jāatmaksā Fondam neatbilstoši izlietotais vai neizlietotais finansējums atbilstoši normatīvajos aktos⁴⁸ noteiktajai kārtībai un termiņiem.
44. Lai gūtu pārlicību, vai Fonds ir nodrošinājis piešķirtā finansējuma uzraudzību un izlietojuma kontroli, tai skaitā, ka projektu īstenošanas izmaksas ir atbilstošas paredzētajiem mērķiem, ekonomiskas un lietderīgas, revīzijā detalizēto un analītisko pārbaūžu veikšanai izveidota izlase, izlasē iekļaujot deviņas no 15 programmām, kas finansētas no valsts budžeta līdzekļiem laikā no 2012. līdz 2015.gadam (revīzijas izlasē iekļautās programmas skatīt ziņojuma 2.pielikumā).
45. Revīzijā nav vērtēta Fonda metodoloģija, pamatojoties uz kuru, noteikts pārbaūžu projektu īstenošanas vietās apjoms, veids utt.

2.1. Vienas vienības izmaksu likmes piemērošana

Projektu konkursos Fonds izmanto iespēju piemērot Finanšu regulā⁴⁹ noteikto vienas vienības izmaksu likmi un regulas piedāvātās priekšrocības nepārbaudīt finansējuma saņēmēju faktiskās izmaksas, bet tikai veikt projekta rezultātu pārbaudi. Taču Fonds neizpilda regulā noteiktos priekšnosacījumus vienas vienības izmaksu likmes piemērošanai, proti, neapreķina likmes lielumu un nedara to zināmu projektu iesniedzējiem.

Neatbilstoši piemērojot vienas vienības izmaksu likmes noteikšanas principus, Fonds, slēdzot līgumus ar projektu īstenotājiem, vienas vienības izmaksas noteicis atbilstoši katra projektu īstenotāja noteiktajām izmaksām. Tādējādi uzskatāms, ka Fonds ir apmaksājis katra projekta īstenotāja faktiskās izmaksas. Turklāt, tā kā katram projekta īstenotājam ir iespēja izmaksās iekļaut arī atšķirīgas izdevumu pozīcijas atšķirīgos apmēros, pastāv risks, ka programmas mērķis nav sasniegts ar iespējami mazāko valsts budžeta līdzekļu izlietojumu.

46. Īstenojot projektus, Fonds izmanto iespēju piemērot vienas vienības izmaksu metodi, kuras piemērošanu pieļauj un piemērošanas nosacījumus nosaka Eiropas Parlamenta un Padomes Finanšu

⁴⁶ Ministru kabineta 29.05.2012. noteikumu Nr.374 “Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai” 31., 32. un 33.punkts.

⁴⁷ Konkursu nolikumi.

⁴⁸ 29.05.2012. Ministru kabineta noteikumi Nr.374 “Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai”.

⁴⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 25.oktobra Nr.966/2012 Regula (ES, EURATOM) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas Nr.1605/2002 atcelšanu.

regula⁵⁰, kā arī Finanšu regulas piemērošanas nosacījumi⁵¹. Piemērojot vienas vienības izmaksas, finansējuma izlietošanas procesa kontrole tiek aizvietota ar pārliecināšanos, ka darbības sniedz noteikto rezultātu. Metodes piemērošana ļauj ievērojami vienkāršot programmu administrēšanu un samazināt kļūdu risku. Vienlaikus Finanšu regula nosaka, ka vienas vienības izmaksu piemērošanas priekšnosacījums ir precīza metodoloģija izmaksu noteikšanai (pārsvarā – balstīta uz vēsturisku informāciju), kuru piemērojot, programmas administrētājs nosaka izmaksu likmi katram konkrētajam pasākumam.

47. Vienlaikus jāatzīmē, ka Eiropas Parlamenta un Padomes Finanšu regula⁵² ir saistoša ne tikai Eiropas Savienības fondu un Kohēzijas fonda finansējumam, bet Eiropas Savienības budžetam kopumā, kā arī nosaka labas finanšu pārvaldības (vai drošas finanšu vadības) pamatprincipus.
48. Finanšu regulas⁵³ piedāvātā vienas vienības izmaksu likme Latvijā tiek praktiski piemērota arī Eiropas Savienības fondu un Kohēzijas fonda finansējuma apgūvē. Revīzijā konstatēts, ka arī Fonds ir īstenojis valsts budžeta finansētās programmas, piemērojot uz rezultātu balstītu pieeju jeb vienas vienības izmaksu metodi.
49. Fonds konkursa nolikumos⁵⁴ ir noteicis, ka vienas vienības izmaksu metode balstās uz faktiski notikušajām darbībām un sasniegtajiem rezultātiem, nevis uz faktiski veiktajām izmaksām. Ja programmas īstenošanai tiek lietota vienas vienības izmaksu likme, tad Fonds neveic izmaksu pamatojošo dokumentu pārbaudi (piemēram, rēķinu, maksājumu uzdevumu, līgumu u.c.), bet pārbauda faktiskās aktivitātes un rezultātus pamatojošos dokumentus. Fonds var veikt arī pārbaudes projekta īstenošanas vietās bez iepriekšēja brīdinājuma, lai pārliecinātos, ka projekta aktivitātes faktiski notiek. Savukārt projekta īstenošanas pienākums ir nodrošināt dokumentārus pierādījumus tam, ka ir īstenotas projektā noteiktās aktivitātes un iegūts plānotais rezultāts.
50. Projektu konkursu nolikumos, kuros tiek piemērota uz rezultātu balstīta pieeja jeb vienas vienības izmaksu likme, Fonds atsaucas uz Finanšu ministrijas izstrādātiem dokumentiem jeb metodikām “Metodika par kopsummas maksājumu un vienas vienības izmaksu piemērošanu”, kas attiecas uz 2007. – 2013.gada plānošanas periodu, un “Metodika par vienas vienības izmaksas standarta likmes piemērošanu 2014. – 2020.gada plānošanas periodā”.
51. Revīzijas ietvaros Valsts kontrole lūdza Finanšu ministriju kā Eiropas Savienības fondu vadošo iestādi sniegt⁵⁵ skaidrojumu par vienas vienības izmaksu likmes piemērošanas pamatprincipiem. Atbildē Finanšu ministrija norādīja⁵⁶:

51.1.2014. – 2020.gada plānošanas periodā saskaņā ar Eiropas Komisijas vadlīnijām par vienkāršotajām izmaksām⁵⁷, lai nodrošinātu ES fondu ietvaros piešķirto finanšu līdzekļu apguvi

⁵⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 25.oktobra Nr.966/2012 Regulas (ES, EURATOM) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas Nr.1605/2002 atcelšanu 124.2c.pants.

⁵¹ Eiropas Komisijas 2012.gada 29.oktobra deleģētā Regulas par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, EURATOM) Nr.966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, piemērošanas noteikumiem 182.pants.

⁵² Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 25.oktobra Nr.966/2012 Regula (ES, EURATOM) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas Nr.1605/2002 atcelšanu.

⁵³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 25.oktobra Nr.966/2012 Regula (ES, EURATOM) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas Nr.1605/2002 atcelšanu.

⁵⁴ Konkursa nolikumi, piemēram, Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “Latviešu valodas apguve” konkursa nolikums, apstiprināts ar Sabiedrības integrācijas fonda padomes 05.02.2014. lēmumu (protokols Nr.88, 4.§).

⁵⁵ Valsts kontroles 14.06.2016. vēstule Nr.9-2.3.1/772 “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-41/2015”.

⁵⁶ Finanšu ministrijas 28.06.2016. vēstule Nr.11-2-03/3413 “Par informācijas sniegšanu”.

⁵⁷ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/guidelines/2014/guidance-on-simplified-cost-options-scoss-flat-rate-financing-standard-scales-of-unit-costs-lump-sums.

un vienkāršotu reālo izmaksu administrēšanu, var izmantot vienas vienības izmaksu likmi. Ja atbildīgā iestāde⁵⁸ pieņem lēmumu par vienas vienības izmaksu izmantošanas lietderību, tā konsultējas ar ES fondu vadošo iestādi par konkrētās vienības izmaksas piemērošanas iespējām. Ja ES fondu vadošā iestāde akceptē vienas vienības izmaksu pielietošanu, atbildīgā iestāde izstrādā metodiku un saskaņo to ar ES fondu vadošo iestādi. [...] Atbildīgā iestāde, izstrādājot vienas vienības izmaksu metodiku, pamato izmantoto vienas vienības aprēķinu. Vienas vienības izmaksu aprēķini balstās uz principiem, kuri ir iepriekš noteikti, taisnīgi, objektīvi un pierādāmi;

51.2. *atbildīgajai iestādei, izstrādājot vienas vienības izmaksu metodiku, ir jāpierāda izmantotā aprēķina metode un tajā izmantotie aprēķini ES fondu vadošajai iestādei. Datu pamatošanai var izmantot dažādas metodes, piemēram, iepriekšējā plānošanas periodā īstenotie projekti ar līdzīgām darbībām, kuru īstenošana tika finansēta pēc reālo izmaksu metodes, tādējādi iegūstot reālus un pārbaudītus izmaksu datus, kurus var izmantot vienas vienības izmaksu metodikas izstrādes aprēķinā, kā arī var veikt tirgus cenu aptauju, iegūstot vidējo tirgus cenu;*

51.3. *vienas vienības izmaksu attiecināšana un apmaksa finansējuma saņēmējam balstās uz reāli notikušajām darbībām, nevis uz reālajām izmaksām, līdz ar to netiek veikta reālo izmaksu pamatojošo dokumentu pārbaude. Projekta finansējuma saņēmēja pienākums ir nodrošināt dokumentālus pierādījumus tam, ka ir īstenotas noteiktas darbības un sasniegts plānotais rezultāts.*

52. Revīzijā konstatēts, ka Fonds vienas vienības izmaksu likmi piemērojis, gan finansējot visu projektu, gan tikai kādu no projekta aktivitātēm. Vienas vienības izmaksu likme projektu finansēšanai piemērota, piemēram, programmās “Latviešu valodas apguve, 2014 – 2016”, “Ārpusskolas pasākumu programma. Vasaras nometnes Latvijas un diasporas bērniem, 2014”, “Ārpusskolas pasākumu programma. Vasaras nometnes Latvijas un diasporas bērniem, 2015”, “NVO projektspējas veicināšana, 2015”, kopumā šo programmu ietvaros projektu īstenotājiem piešķirot valsts budžeta finansējumu 697 105 euro apmērā 44 projektu īstenošanai.

53. Revīzijā detalizēti analizēta vienas vienības izmaksu likmes piemērošana programmā “Latviešu valodas apguve, 2014 – 2016”, konstatējot turpmāk minēto.

54. Programmas konkursa nolikumā⁵⁹ ir noteikts:

54.1. *programmas mērķis ir nodrošināt iespēju apgūt vai pilnveidot latviešu valodas prasmes Latvijā dzīvojošām mazākumtautībām un nepilsoņiem, kā arī reemigrantiem un viņu ģimenes locekļiem. Programmas ietvaros tiek atbalstīti projekti divās jomās: 1.atbalsta joma: intensīvie latviešu valodas kursi ap 2355 iedzīvotājiem Latgales reģionā un Rīgas reģionā, kā arī citviet Latvijā, kur tas ir nepieciešams, 2.atbalsta joma: latviešu valodas kursi ap 600 reemigrantiem un viņu ģimenes locekļiem;*

54.2. *programmas īstenošanā tiek piemērota uz rezultātu balstīta pieeja, un vienas vienības izmaksas par viena kursanta apmācību tiek aprēķinātas pēc šādas formulas:*

$$V = (Sp - np - fp) : (kp * 80\%), \text{ kur:}$$

Sp – projektā plānotās kopējās attiecināmās izmaksas;

⁵⁸ Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likuma 1.pantā noteikts, ka atbildīgā iestāde ir konkrētās nozares ministrija un Valsts kanceleja, kas Ministru kabineta noteiktajā kārtībā īsteno visas starpniek institūcijas funkcijas vai daļu no tām.

⁵⁹ Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “Latviešu valodas apguve” konkursa nolikums, apstiprināts ar Sabiedrības integrācijas fonda padomes 05.02.2014. lēmumu (protokols Nr.88, 4.§).

Np – plānotie izdevumi valsts nodevai par valsts valodas prasmes pārbaudi Valsts izglītības satura centrā vai Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē;

fp – plānotais projekta iesniedzēja līdzfinansējums (ja attiecināms);

kp – plānotais kursantu skaits;

80% – obligātais minimālais sekmīgo kursantu īpatsvars attiecībā pret projektā iesaistīto kopējo kursantu skaitu.

55. Revīzijā konstatēts, ka programmā vienas vienības izmaksas noteicis nevis Fonds, bet gan katrs projekta iesniedzējs projektā norādījis savas vienas vienības izmaksas, kā arī, slēdzot līgumus ar projektu īstenotājiem, kopējā katra projekta finansējuma summa ir noteikta, pamatojoties uz katra projekta iesniedzēja noteiktajām vienas vienības izmaksām. Informācija par 1.atbalsta jomā iesniegtajos projektos norādītajām vienas vienības izmaksām apkopota 3.tabulā.

3.tabula

Programmā “Latviešu valodas apguve, 2014 – 2016” 1.atbalsta jomā projekta iesniegumos norādītās vienas vienības izmaksas sadalījumā pa plānošanas reģioniem

Plānošanas reģions	Saņemto projektu iesniegumu skaits	Projektu iesniegumos norādītās vienas vienības izmaksas, euro
Rīga	15	108 - 347
Latgale	21	104 – 231
Zemgale	5	119 – 191
Kurzeme	4	134 – 353

56. Valsts kontrole lūdza Finanšu ministriju sniegt skaidrojumu⁶⁰, vai ir pieļaujama situācija, ja projektu īstenošanā vienas vienības izmaksas nosaka projekta iesniedzēji. Finanšu ministrija revīzijā paskaidroja⁶¹, ka “nav pieļaujama situācija, ka katrs projekta iesniedzējs piedāvā savu vienas vienības izmaksu likmi, kuru izmantos projekta īstenošanā. Vienas vienības izmaksu metodika tiek izstrādāta ar mērķi nosegt konkrētas izmaksu pozīcijas un noteiktā likme ir šīs izmaksu pozīcijas vidējās izmaksas. Ja, īstenojot projektu, rodas situācija, ka noteiktā vienas vienības izmaksu likme ir nepietiekama, projekta īstenotājs no saviem līdzekļiem finansē nepieciešamo papildu summu”.
57. Revīzijā arī konstatēts, ka Fonds nav izstrādājis normatīvo regulējumu vienas vienības izmaksu likmes piemērošanai tā administrētajām valsts budžeta finansētām atbalsta programmām.
58. Revīzijā konstatētais ļauj secināt, ka faktiskā Fonda rīcība, nosakot vienas vienības izmaksas, nav bijusi atbilstoša un Finanšu regulā⁶² noteiktie vienas vienības izmaksu noteikšanas principi nav ievēroti. Tā kā katrs projekta iesniedzējs pats ir noteicis vienas vienības izmaksas un Fonds tās apmaksā, tad ir uzskatāms, ka Fonds ir apmaksājis katra projekta īstenotāja faktiskās izmaksas, turklāt, ja katram projekta īstenotājam ir iespēja izmaksās iekļaut arī atšķirīgas izdevumu pozīcijas atšķirīgos apmēros, tad pastāv risks, ka Fonds programmas mērķi nav sasniegjis ar iespējami zemākām izmaksām.

⁶⁰ Valsts kontroles 14.06.2016. vēstule Nr.9-2.3.1/772 “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-41/2015”.

⁶¹ Finanšu ministrijas 28.06.2016. vēstule Nr.11-2-03/3413 “Par informācijas sniegšanu”.

⁶² Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 25.oktobra Nr.966/2012 Regulas (ES, EURATOM) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas Nr.1605/2002 atcelšanu 124.2c.pants.

59. Neatbilstoši piemērojot vienas vienības izmaksu metodi, Fonds par projektu īstenošanu 1.atbalsta jomā apmaksājis projektu īstenošanu faktiskās vienas vienības izmaksas:
- 59.1. Rīgas reģionā par trīs projektiem ar vienas vienības izmaksām no 119 *euro* līdz 160 *euro*;
- 59.2. Latgales reģionā par 10 projektiem ar vienas vienības izmaksām no 108 *euro* līdz 191 *euro*;
- 59.3. Zemgales reģionā par vienu projektu ar vienas vienības izmaksām 156 *euro*.
60. Revīzijā veiktas izlasē iekļauto sešu projektu no 14 1.atbalsta jomā īstenoto projektu faktisko izdevumu attaisnojuma dokumentu detalizētās pārbaudes. Tā kā pārbaudes veiktas brīdī (2016.gada jūnija sākumā), kad vēl projektu īstenošanas periods nebija noslēdzies (vairumā projektu līgumos noteikts, ka projektu īstenošanas periods ir līdz 30.06.2016.), revidenti lūdza projektu īstenoņātjus sniegt informāciju par vēl plānotajām projekta attiecināmajām izmaksām. Analizējot iesniegtos datus, konstatēts, ka piecu projektu īstenoņātju faktiskās izmaksas ir par 3 – 14% zemākas nekā projektu iesniegumā norādītās, savukārt viena projekta īstenoņātja projekta iesniegumā norādītās vienas vienības izmaksas ir vienādas ar iesniegtajos faktisko izdevumu attaisnojuma dokumentos norādītajām, tomēr, tā kā uz attaisnojuma dokumentiem nav norādes, ka izdevumi attiecas uz projektu (detalizēti skatīt ziņojuma 67.punktu), kā arī ir konstatēti nepamatoti uz projektu attiecināti izdevumi (detalizēti skatīt ziņojuma 76.2.3.apakšpunktu), tad, iespējams, arī šī projekta faktiskās vienas vienības izmaksas ir zemākas.
61. Revīzijā arī konstatēts, ka katra projekta iesniedzēja gan plānoto, gan faktisko izmaksu struktūra un apmērs ir atšķirīgs, turklāt vairumā gadījumu arī faktisko izmaksu struktūra un apmērs būtiski atšķirās no sākotnēji plānotajām izmaksām, piemēram:
- 61.1. viena projekta īstenoņātja noteiktā projektu vadītāju atlīdzība bija 6,00 *euro/h*, bet cita - 9,50 *euro/h*, savukārt atlīdzības apmēru pasniedzējiem viens projekta īstenoņātjs noteicis 6,50 *euro/h*, savukārt cits – 8,00 *euro/h*;
- 61.2. Rīgas reģionā trīs projektu īstenoņātji, kuri katrs apmācīja 180 kursantus, projektu iesniegumos bija norādījuši, ka mācību materiālu iegādes, pavairošanas un kancelejas izdevumi uz vienu kursantu būs attiecīgi 12, 17 un 24 *euro*, savukārt faktiskie izdevumi bija 6, 12 un 18 *euro*;
- 61.3. daži projektu īstenoņātji izmaksās iekļāvuši mācību aprīkojuma amortizācijas izmaksas, savukārt citi šādas izmaksas vispār nav norādījuši, lai gan revidentiem ir norādījuši, ka sev piederošo aprīkojumu ir izmantojuši apmācību nodrošināšanai;
- 61.4. daži projektu īstenoņātji izmaksās iekļāvuši telpu nomas un (vai) komunālo pakalpojumu izmaksas par visu projekta īstenošanas periodu, citi – tikai par apmācību norises laiku, turklāt konstatēti arī gadījumi, kad plānotie telpu nomas un komunālo pakalpojumu izdevumi būtiski atšķirās no faktiskajām izmaksām, piemēram, viena projekta īstenoņātja faktiskās izmaksas ir par 15% augstākas par plānotajām (faktiskās telpu nomas un komunālo pakalpojumu izmaksas bija iespējams uzrādīt augstākas, jo pedagogiskā personāla faktiskās izmaksas ir bijušas par 30% zemākas, nekā plānots).
62. Programma “Latviešu valodas apguve, 2014 – 2016” nav vienīgā, kur konstatēts, ka noteiktās projekta īstenošanas vienas vienības izmaksas katram projekta iesniedzējam bijušas atšķirīgas (detalizēti skatīt ziņojuma nodaļu “Programmā “Mazākumtautību NVO projektspējas veicināšana, 2015” īstenoņoto projektu faktiskā atbilstība konkursa nolikuma nosacījumiem”), piemēram, programmas “Mazākumtautību NVO projektspējas veicināšana, 2015” ietvaros īstenoņot projektus:
- 62.1. viena biedrība mācību nodrošināšanai 25 mazākumtautību pārstāvjiem ir piesaistījusi vienu lektoru ar atalgojumu 480 *euro* apmērā, savukārt cita biedrība 24 apmācāmajiem ir piesaistījusi piecus lektorus – konsultantus ar atalgojumu par kopējo summu 2500 *euro*;

62.2. viena biedrība par telpu nomu un kafijas paužu nodrošināšanu 25 mācību dalībniekiem ir izlietojusi 2018 *euro*, savukārt cita biedrība 24 apmācāmajiem izlietojusi 600 *euro* par kafijas pauzēm.

Ieteikums

63. Fondam nodrošināt, ja Fonda administrētajām valsts budžeta atbalsta programmām tiek piemērota vienas vienības izmaksu likme, lai būtu izstrādāta vienas vienības izmaksu aprēķina metodika un izmaksu aprēķini būtu iepriekš noteikti, taisnīgi, objektīvi un pierādāmi.

2.2. Faktiskie projektu īstenošanas izdevumi

Fondam nav pienākuma pārbaudīt projektu īstenošanu izdevumu attaisnojuma dokumentus, ja projekti tiek finansēti, izmantojot vienas vienības izmaksu likmi, bet gan gūt pārliecību, ka projektā paredzētās aktivitātes ir notikušas un projekta rezultāti un mērķi ir sasniegti, kā arī izdevumu attaisnojuma dokumentu pārbaude nav jāveic gadījumos, ja projektu īstenošanai saskaņā ar konkursa nolikumu nav jāiesniedz administratīvo izdevumu attaisnojuma dokumenti. Tomēr revīzijā, izlases veidā veicot īstenoto projektu faktisko izdevumu detalizētās pārbaudes, ir konstatētas neatbilstības, kuras Fonds, īstenojot projektu uzraudzības darbības, varētu konstatēt, ja Fonds finansēšanas līgumos noteiktu vēl papildus citus iesniedzamos pamatojuma dokumentācijas veidus un apjomu, kā, piemēram, būtu pieprasījis iesniegt noslēgtos pakalpojuma līgumus, nevis tikai, piemēram, projekta dalībnieku sarakstus, apmeklējuma reģistra lapas u.tml., vienlaikus nodrošinot vienkāršoto izmaksu metodes piemērošanas principu saglabāšanu, nepārbaudot grāmatvedības attaisnojuma dokumentus. Tas attiecas gan uz projektu īstenošanu rīcību, neievērojot ar Fondu noslēgto līgumu nosacījumus, gan īstenojot projektus neatbilstoši programmas konkursa nolikumam:

- sešos gadījumos projektu īstenošana nav ievērojusi ar Fondu noslēgto līgumu nosacījumus, kā rezultātā ir slēgti līgumi par kopējo summu 4606 *euro* ar radiniekiem, ar kuriem, iespējams, pastāv personiskā un mantiskā ieinteresētība, projektu izdevumi nav identificējami un ar projektu īstenošanu saistītajos dokumentos nav norādīti noslēgto līgumu numuri, tādējādi radot risku, ka projektu izdevumi vienlaikus tiek segti arī no citiem finanšu avotiem;
- lai gan programmas “Mazākumtautību NVO projektspējas veicināšana, 2015” mērķis – uzlabojot mazākumtautību biedrību un nodibinājumu projektspēju, nodrošinot apmācības projektu ideju izstrādē, projektu iesniegumu sagatavošanā un projektu īstenošanā ir sasniegts, tomēr revīzijā secināts, ka projektu īstenošanā nav ievēroti konkursa nolikumā iekļautie nosacījumi, kas paredz, ka projekta īstenošana nedrīkst darboties kā starpnieks, bet, stiprinot kapacitāti un daloties pieredzē, tam jāīsteno projekts saviem spēkiem. Tomēr četras no piecām atbalstītajām biedrībām visa mācību procesa nodrošināšanai, tai skaitā lektoru piesaistei, apmācību telpu un aprīkojuma nomai un citu pakalpojumu nodrošināšanai ir slēgušas pakalpojuma līgumus vai uzņēmuma līgumus par kopējo summu 12 218 *euro*, kas ir 91% no šo četru projektu kopējiem mācību nodrošināšanas izdevumiem, jo to rīcībā nebija projekta īstenošanai nepieciešamo resursu. Šāda situācija rada būtisku risku, ka minētās valsts budžeta atbalsta programmas mērķi netiek sasniegti, ievērojot lietderīguma un efektivitātes principus.

Veikto pārbaudu rezultātā arī secināts, ka projektu īstenošanu rīcība ne visos gadījumos ir bijusi tāda, lai piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojums būtu ekonomisks un pamatots. Revidenti norāda uz risku, ka, projektu īstenošanas izdevumos iekļaujot programmu konkursa nolikumos noteiktās neattiecināmās izmaksas, tai skaitā par pakalpojumiem un precēm, kas iegādātas īsi pirms projekta beigām vai pēc projekta aktivitāšu noslēguma, izmaksas, kas attiecas uz projekta iesnieguma sagatavošanu, vietējā transporta izmaksas, kas nav saistītas ar projekta īstenošanu, telpu nomas un komunālo pakalpojumu

izmaksas par periodu, kad projekta aktivitātes nav notikušas, administrēšanas izmaksas, kas ir noteiktas automātiski, nevērtējot faktiski nepieciešamos darbus un to apjomus, kā arī neatmaksājot Fondam projekta īstenošanā neizlieto to finansējumu, projektu īsteno tāji piešķirto finansējumu vismaz 11 268 *euro* apmērā ir izlietojuši nepamatoti un neekonomiski.

Projektu īstenošanas līgumu nosacījumu ievērošana

Interesu konflikta novēršana

64. Projekta īsteno tājs, noslēdzot projekta īstenošanas līgumu ar Fondu, apņemas nodrošināt interešu konflikta novēršanu un, ja projekta īstenošanai nepieciešams slēgt piegādes, pakalpojumu vai uzņēmuma līgumus, ievērot ārējā normatīvajā aktā⁶³ noteiktos ierobežojumus šādu līgumu slēgšanai. Noslēdzot līgumu, projekta īsteno tājs apņemas veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai izvairītos no interešu konflikta un nekavējoties informētu Fondu par ikvienu gadījumu, kad radies vai varētu rasties interešu konflikts.
65. Ārējais normatīvais akts⁶⁴ nosaka, ka finansējuma saņēmējs neslēdz piegādes, pakalpojumu un būvdarbu līgumu ar tādu piegādātāju, ar kuru tas atrodas interešu konfliktā⁶⁵. Proti, finanšu saņēmējs un piegādātājs atrodas interešu konfliktā, ja finansējuma saņēmējs, tā dalībnieks, biedrs, padomes vai valdes loceklis, jebkuras minētās personas radnieks līdz otrajai radniecības pakāpei, laulātais vai svainis līdz pirmajai svainības pakāpei vai finansējuma saņēmēja prokūrists vai komercpilnvarnieks ir piegādātājs vai piegādātāja apakšuzņēmējs. Finansējuma saņēmējs aizpilda apliecinājumu, rakstveidā apliecinot, ka finansējuma saņēmējs un tā izraudzītais piegādātājs neatrodas interešu konfliktā⁶⁶.
66. Revīzijā, pārbaudot izlasē iekļauto programmu projektu izdevumu attaisnojuma dokumentus, ir konstatēti gadījumi, kad nav ievērotas ārējā normatīvajā akta⁶⁷ prasības par interešu konflikta novēršanu un ir slēgti pakalpojumu līgumi par kopējo summu 4606 *euro* ar piegādātājiem, ar kuriem finansējuma saņēmējs atrodas interešu konfliktā, turklāt līgumu slēgšana nav pamatota ar ekonomiskiem apsvērumiem, piemēram:
  - 66.1. nodibinājuma valdes priekšsēdētājs ir noslēdzis autoratlīdzības līgumu ar laulāto 1500 *euro* apmērā par apmācību nodrošināšanu;
  - 66.2. biedrības izpildinstitūcijas loceklis, kas vada un pārstāv biedrību, gan kā pasūtītājs, no vienas puses, gan kā izpildītājs, no otras puses, izrakstījis rēķinus par kopējo summu 1517 *euro* par apmācību lektora nodrošināšanu un par projekta administrēšanu, pamatojoties uz pakalpojuma līgumu un biedrības rīkojumu;
  - 66.3. īstenojot pilotprojektu, biedrības valdes locekle apmaksājusi radošo nodarbību meistardarbnīcu vadīšanas pakalpojumus 300 *euro* apmērā, kurus nodrošinājusi dēlam piederoša sabiedrība ar ierobežotu atbildību;

⁶³. Ministru kabineta 04.06.2013. noteikumi Nr.299 "Noteikumi par iepirkuma procedūru un tās piemērošanas kārtību pasūtītāja finansētiem projektiem".

⁶⁴ Ministru kabineta 04.06.2013. noteikumi Nr.299 "Noteikumi par iepirkuma procedūru un tās piemērošanas kārtību pasūtītāja finansētiem projektiem".

⁶⁵ Ministru kabineta 04.06.2013. noteikumu Nr.299 "Noteikumi par iepirkuma procedūru un tās piemērošanas kārtību pasūtītāja finansētiem projektiem" 12.punkts.

⁶⁶ Ministru kabineta 04.06.2013. noteikumu Nr.299 "Noteikumi par iepirkuma procedūru un tās piemērošanas kārtību pasūtītāja finansētiem projektiem" 17.punkts.

⁶⁷ Ministru kabineta 04.06.2013. noteikumu Nr.299 "Noteikumi par iepirkuma procedūru un tās piemērošanas kārtību pasūtītāja finansētiem projektiem" 12. un 13.punkts.

66.4. biedrība ir noslēgusi pakalpojumu līgumu par inventāra nomu un atrakciju vadīšanu par kopējo summu 1289 euro (ar iekļautu mikrouzņēmuma nodokli) ar sabiedrību ar ierobežotu atbildību, kuras vienīgais dalībnieks un valdes loceklis ir biedrības valdes locekļa laulātais.

Projekta aktivitāšu un izdevumu sasaiste un identificēšana ar konkrēto atbalsta finansēšanas līgumu

67. Revīzijā konstatēts, ka projektu īstenotāji neievēro noslēgto līgumu prasības par līguma numura norādi visos ar projekta īstenošanu saistītajos dokumentos, tai skaitā rēķinos un maksājuma uzdevumos, savukārt Fonds, konstatējot šādus gadījumus, lūdz iesniegt tikai apliecinājumu par to, ka pārkāpums ir novērsts. Piemēram, Fonds, 2015.gada augustā pārbaudot programmas “Latviešu valodas apguve, 2014-2016” ietvaros projekta īstenotāja iesniegto projekta starpposma atskaiti un pievienotos dokumentus, starpposma pārskata novērtēšanas pārbaudes lapā norādījis, ka projekta īstenotājam jānovērš konstatētais par līguma nosacījumu neievērošanu, proti, jānorāda projekta līguma numurs uz visiem dokumentu oriģināliem, iesniedzot Fondam apliecinājumu par izpildi. Lai gan projekta īstenotājs 02.09.2015. Fondam apliecināja, ka uz visiem ar projekta īstenošanu saistītajiem dokumentiem ir norādīts projekta līguma numurs un ka arī turpmāk tiks ievēroti ar Fondu noslēgtā līguma nosacījumi, tomēr revīzijā ir konstatēts, ka uz izdevumu apliecinājumiem dokumentiem (līgumiem, rēķiniem, pieņemšanas – nodošanas aktiem u.tml.) 2016.gada jūnijā vēl arvien nebija norādes par noslēgtā līguma numuru. Turklāt revīzijā arī konstatēts, ka periodā, kad tika īstenots Fonda atbalstītais projekts, sabiedrībai bija noslēgts līgums arī ar Nodarbinātības valsts aģentūru par Eiropas Sociālā fonda finansētās neformālās izglītības programmas bezdarbniekiem un darba meklētājiem latviešu valodas apguvei īstenošanu. Uz izdevumu attaisnojuma dokumentiem nenorādot īstenotā projekta numuru, nav nodrošināts, ka projekta izdevumi ir identificējami un sasaistāmi ar konkrēto projektu, un pastāv dubultā finansējuma risks. Vienlaikus pastāv arī risks par Fonda projekta īstenošanai piešķirtā finansējuma izlietojuma pamatotību.
68. Revīzijā arī konstatēts, ka Fonds, ja projektu īstenotājam ir detalizēti jāatskaitās par katru attiecināmo izmaksu pozīciju, konstatējot, ka uz iesniegtajiem attaisnojuma dokumentiem nav norādes uz līguma numuru, projektu īstenotājiem nepieprasa atkārtoti iesniegt dokumentus un neveic atkārtotas pārbaudes, bet gan pieprasa iesniegt tikai apliecinājumu, ka uz visiem projekta dokumentu oriģināliem projekta īstenošanas līguma numurs ir norādīts.
69. Valsts kontroles revidentu ieskatā projekta īstenotāja iesniegtais apliecinājums bez atkārtotas dokumentu pārbaudes nenovērš risku, ka konstatētie pārkāpumi tiek novērsti un projektu izdevumi netiek segti arī no citiem finanšu avotiem. Vienlaikus revidenti secinājuši, ka finansēšanas līguma numura norāde projekta attaisnojuma un pamatojuma dokumentos ir tikai viens no dubultās finansēšanas riska mazināšanas pasākumiem un finansēšanas līguma norāde vai tā neesamība pati par sevi nenovērš neatbilstošu finansējuma izlietojumu. Līguma norāde revīzijas laikā vērtēta tikai kā atbilstības aspekts Fonda noteiktajiem finansēšanas principiem, kas noteikti finansēšanas līgumos.

Projekta ieņēmumu – izdevumu nodalītas uzskaites nodrošināšana

70. Ar projektu īstenotājiem noslēgtajos līgumos⁶⁸ noteikts, ka projekta īstenotājam jānodrošina atbilstoša projekta īstenošanas un finansējuma izlietojuma dokumentēšana. Visiem projekta ieņēmumiem un izdevumiem jābūt identificējamiem kā saistītiem ar projektu un nodalītiem no citiem ieņēmumiem un izdevumiem. Visos ar projekta īstenošanu saistītajos dokumentos ir jānorāda līguma numurs.

⁶⁸ Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “Atbalsts sabiedrības līdzdalībai Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē īstenošana” konkursa nolikuma, apstiprināts ar Sabiedrības integrācijas fonda padomes 09.07.2014. lēmumu (protokols Nr.91, 1.§), 3.pielikums.

71. Saskaņā ar programmas “Atbalsts sabiedrības līdzdalībai Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē īstenošanā” konkursa nolikumu⁶⁹ projekta administratīvās izmaksas, kas nepārsniedz 20% no projekta tiešajām attiecināmajām izmaksām, tiek segtas saskaņā ar netiešo izmaksu nemainīgās likmes principu, tas ir, to kopējā summa tiek aprēķināta no projekta tiešajām faktiskajām izmaksām, un izmaksas pamatojošie dokumenti nav jāiesniedz. Projekta īstenotājam jānodrošina šo izmaksu uzskaiti savā grāmatvedībā, kā arī visu ar šīm izmaksām saistīto dokumentu uzglabāšana atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām un termiņiem.
72. Revīzijā izlases veidā pieciem programmas “Atbalsts sabiedrības līdzdalībai Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē īstenošana” projektu īstenotājiem ir pieprasīti⁷⁰ administratīvo izmaksu attaisnojuma dokumenti. Veicot dokumentu pārbaudes, neatbilstības konstatētas vienā īstenotajā projektā.
73. Revīzijā konstatēts, ka Fonds atbalstījis un finansējumus piešķīris biedrībai projekta īstenošanai, turklāt projekts tika līdzfinansēts arī no cita finansēšanas avota. No abiem finanšu avotiem segtas gan projekta īstenošanas, gan administrēšanas izmaksas. Saskaņā ar revidentiem sniegto skaidrojumu Fonds “*pie noslēguma pārskata ir veicis kopējo attiecināmo izdevumu pārbaudi, nevērtējot izdevumus, kas segti no līdzfinansējuma avota*”. Atbilstoši konkursa nolikumam⁷¹ Fonds nav veicis pārbaudes par administratīvajiem izdevumiem.
74. Revīzijā konstatēts, ka ar administrēšanu saistītā personāla darba samaksas attaisnojuma dokumentos – nevienā no iesniegtajām vienošanām pie darba līgumiem – nav norādes uz Fonda finansēto projektu, kā arī nav noteikti Fonda finansētā projekta ietvaros veicamie darba pienākumi un uz projektu attiecināmais darba stundu skaits projektā iesaistītajam personālam, lai gan biedrība šos darba samaksas izdevumu attaisnojuma dokumentus ir iesniegusi kā Fonda finansētā projekta finansējuma izlietojumu apliecināšanos dokumentus. Ņemot vērā iepriekš minēto, revīzijā nav gūta pārliecība, ka Fonda finansējums administratīvajiem izdevumiem ir pamatots. Turklāt biedrība revidentiem sniedza pretrunīgu informāciju par administratīvo izdevumu apmēru un no līdzfinansējuma segto izdevumu apmēru (skatīt 4.tabulu).

4.tabula

Biedrības sniegtā informācija par Fonda finansētā projekta administratīvo izdevumu apmēriem sadalījumā pa finanšu avotiem, euro

Informācijas sniegšanas datums	Fonda piešķirtais finansējums	Projekta līdzfinansējums	Citi biedrības izdevumi	Administratīvie izdevumi kopā
03.06.2016.	2 075	2 411	-	4 486
15.07.2016.	2 075	1 113	1 439	4 627
18.07.2016.	2 075	840	1 439	4 354

75. Fakts, ka biedrība vairākkārt ir mainījusi savu viedokli, sniedzot atšķirīgu informāciju par projekta finansējuma izlietojumu un mainot projekta līdzfinansējuma daļas apmērus, un tas, ka projekta

⁶⁹ Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “Atbalsts sabiedrības līdzdalībai Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē īstenošana” konkursa nolikuma, apstiprināts ar Sabiedrības integrācijas fonda padomes 09.07.2014. lēmumu (Protokols Nr.91, 1.§), 2.4.1.apakšpunkts.

⁷⁰ Sabiedrības integrācijas fonda 24.05.2016. e-pasta vēstule.

⁷¹ Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “Atbalsts sabiedrības līdzdalībai Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē īstenošana” konkursa nolikuma, apstiprināts ar Sabiedrības integrācijas fonda padomes 09.07.2014. lēmumu (Protokols Nr.91, 1.§), 2.4.1.apakšpunkts.

īstenošanā nav nodrošināta administratīvo izdevumu identificēšana grāmatvedības uzskaitē atbilstoši ar Fondu noslēgtā līguma prasībai, liecina par to, ka biedrība nav novērsusi dubultā finansējuma risku, pieļaujot iespēju, ka izdevumi vienlaikus ir segti no vairākiem finanšu avotiem.

Projektu faktisko izmaksu pamatotība un ekonomiskums

76. Lai gan ārējais normatīvais akts⁷² nosaka, ka projektu īstenošājs ir atbildīgs par līdzekļu efektīvu un ekonomisku izlietošanu atbilstoši paredzētajiem mērķiem, revīzijā, pārbaudot projektu īstenošanu iesniegtos izmaksu attaisnojuma dokumentus, konstatēti gadījumi, kas liecina par nepamatotu un neekonomisku finanšu līdzekļu izlietojumu vismaz 11 268 *euro* apmērā, piemēram:

76.1. programmā “Mazākumtautību NVO projektpējas veicināšana, 2015” konstatēti šādi gadījumi:

76.1.1. projekta ietvaros organizētās apmācības notika 2015.gada septembrī, savukārt kancelejas preces 170 *euro* apmērā ir iegādātas 2015.gada oktobrī, tas ir, pēc aktivitāšu noslēguma;

76.1.2. projekta ietvaros biedrība ir noslēgusi uzņēmuma līgumus par tādiem darba uzdevumiem, kas attiecas uz projekta iesnieguma sagatavošanu un ir neattiecināmas izmaksas. Atbilstoši nodošanas – pieņemšanas aktiem pieci darbinieki ir izstrādājuši 30 akadēmisko stundu apmācību programmu un plānu programmas apgūšanai piecās nodarbībās, savukārt viens darbinieks atbilstoši nodošanas – pieņemšanas aktam ir izstrādājis pilotprojekta konkursa dokumentāciju. Uz Valsts kontroles lūgumu⁷³ iesniegt iepriekšminēto programmu, plānu un konkursa dokumentāciju, biedrība iesniedza to pašu apmācību programmu, plānoto apmācību plānu un konkursa nolikumu, kas tika sagatavoti un iesniegti Fondā vēl pirms projekta apstiprināšanas un atbilstoši konkursa nolikumam⁷⁴ bija obligāti pievienojami projekta iesniegumam. Uzņēmumu līgumi ir noslēgti par kopējo summu 2500 *euro*, paredzot tajos vairākus darba uzdevumus, tomēr sagatavotajos nodošanas – pieņemšanas aktos nav iespējams nodalīt un izsekot, cik liels darba apjoms ir attiecināts uz katru darba uzdevumu;

76.1.3. saskaņā ar programmas konkursa nolikumu⁷⁵ projekta attiecināmās izmaksas ir projekta administratīvās izmaksas, kas nepārsniedz 15% no projekta tiešajām izmaksām. Atbilstoši biedrības rīkojumam biedrības izpildinstitūcijas loceklim, kas vada un pārstāv biedrību, uzdots administrēt projekta norisi, nosakot, ka administrēšanas summa ir noteikta projekta tāmē, tomēr tā ir mainīga un tiek aprēķināta procentuāli no projekta attiecināmajām izmaksām, tāpēc administrēšanas summa tika noteikta projekta noslēgumā. Kā vienīgo administratīvo izmaksu pamatojošo dokumentu biedrība iesniedza biedrības izpildinstitūcijas locekļa izrakstīto rēķinu par summu 677 *euro* par projekta administrēšanu, kas ļauj secināt, ka administrēšanas izmaksas ir aprēķinātas matemātiski, nevērtējot faktiski nepieciešamos darbus un tā apjomus, turklāt administrēšanas pakalpojumus sniegusi persona, kas ar biedrību atrodas interešu konfliktā (skatīt ziņojuma 66.2.punktu);

76.1.4. projekta īstenošanas līgums nosaka, ja projektam piešķirtais un izmaksātais programmas finansējums nav izlietots pilnībā, projekta īstenošājam tas jāatmaksā Fondam 20 dienu

⁷² Ministru kabineta 29.05.2012. noteikumu Nr.374 “Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai” 7.punkts.

⁷³ Valsts kontroles 26.04.2016. e-pasta vēstule.

⁷⁴ Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “Mazākumtautību NVO projektpējas veicināšana” konkursa nolikums, apstiprināts ar Sabiedrības integrācijas fonda padomes 08.04.2015. lēmumu (protokols Nr.93, 6.§).

⁷⁵ Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “Mazākumtautību NVO projektpējas veicināšana” konkursa nolikums, apstiprināts ar Sabiedrības integrācijas fonda padomes 08.04.2015. lēmumu (protokols Nr.93, 6.§).

laikā no pieprasījuma saņemšanas. Revīzijā, pārbaudot biedrību un nodibinājuma iesniegtos projektu īstenošanas izdevumu attaisnojuma dokumentus un salīdzinot tos ar Fonda datiem par faktiski izmaksātajām summām, ir konstatēts, ka, lai gan biedrības projekta faktiskās apmācību organizēšanas izmaksas ir 3614 *euro*, Fonds ir apmaksājis 3975 *euro*, tomēr neizlietotā summa 361 *euro* apmērā nav atmaksāta;

76.2. programmā “Latviešu valodas apguve, 2014 – 2016” konstatēti šādi gadījumi:

- 76.2.1. konkursa nolikumā⁷⁶ ir noteikts, ka attiecināmās projekta īstenošanas izmaksas var būt arī vietējā transporta izmaksas. Fonds revīzijā paskaidroja, ka šīs programmas ietvaros vietējā transporta izmaksas ir attiecināmas, ja tās ir saistītas ar projekta īstenošanu, tai skaitā materiālu nogāde uz apmācību vietu vai apmācību personāla transporta izmaksas - uz mācību norises vietu. Revīzijā ir konstatēts, ka viena projekta īstenošanas izmaksu attaisnojuma dokumentos norādītie sabiedriskā transporta braukšanas maršruti ir: Baloži – Rīga – Baloži, Zolitūdes stacija – Sloka vai Asari, Olaine – Rīga – Olaine. Šajos maršrutos iegādātas braukšanas biļetes par kopējo summu 106 *euro*. Tā kā neviena no mācību vietām neatrodas Baložos, Slokā, Asaros vai Olainē, tad šādas izmaksas nevar uzskatīt par projekta īstenošanas izmaksām un tās ir nepamatotas;
- 76.2.2. konkursa nolikumā⁷⁷ ir noteikts, ka attiecināmās projekta īstenošanas izmaksas var būt arī mācību telpu nomas un komunālo pakalpojumu izmaksas. Vairumā gadījumu projektu īstenošanai kā attiecināmās projekta īstenošanas izmaksas par telpu nomu (t.sk. komunālajiem pakalpojumiem) norāda tikai tajā brīdī, kad faktiski telpas izmantotas mācību procesa nodrošināšanai, tomēr ir konstatēti gadījumi, kad telpu nomas un/vai komunālo pakalpojumu izdevumi kā projekta īstenošanas izmaksas norādītas par visu projekta īstenošanas laiku. Piemēram, lai gan faktiski mācību process divās no trijām apmācību telpām (dažādas adreses) 2016.gadā nav noticis, projekta īstenošanai telpu nomas un komunālo pakalpojumu izdevumus arī par 2016.gada četriem mēnešiem 626 *euro* apmērā attiecinājis kā projekta īstenošanas faktiskās izmaksas;
- 76.2.3. projekta īstenošanai projekta iesniegumā bija norādījis, ka vienas vienības izmaksu aprēķinā ir iekļauti izdevumi mācību materiāliem, materiālu pavairošanai, apliecībām, kancelejai par kopējo summu 1800 *euro* (12 *euro* katram kursantam). Projekta īstenošanas laikā projekta īstenošanai iegādājamie mācību materiālus par kopējo summu 1316 *euro*, savukārt neilgi pirms apmācību noslēguma (2015.gada 21. un 22.decembrī noslēdzās piecu grupu apmācība, savukārt 2016.gadā mācījās tikai viena grupa, kura mācības noslēdza 2016.gada maija sākumā) – 11.12.2015. un 01.04.2016. noslēgti līgumi ar diviem pakalpojumu sniedzējiem par mācību materiālu, apliecību izgatavošanu un pavairošanu. Pamatojoties uz noslēgtajiem līgumiem, 2016.gada aprīlī tika apmaksāti pakalpojumi par kopējo summu 6828 *euro* jeb 46 *euro* uz vienu apmācāmo, līdz ar to kopā ar iepriekš jau iegādātajiem mācību materiāliem uz vienu apmācāmo veidojot izmaksas 54 *euro* apmērā. Ņemot vērā to, ka pakalpojumu līgumos ir noteikts, ka pakalpojumi tiek sniegti no līguma parakstīšanas brīža līdz 01.07.2016., tad kritiski ir vērtējams projekta īstenošanai sniegtais skaidrojums – “*Kopumā tika apmācīti 150 kursanti. Šiem kursantiem tika nodrošināti izdales materiāli, audiomateriāli, klades, papīrs, rakstāmpiederumi, laminētas apliecības par kursu beigšanu, mapes materiālu uzglabāšanai, kuru izstrādi, pavairošanu un piegādi nodrošināja visā projekta periodā*”. Jānorāda, ka neviena cita projekta īstenošanai faktiskie mācību materiālu, pavairošanas,

⁷⁶ Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “Latviešu valodas apguve” konkursa nolikums, apstiprināts ar Sabiedrības integrācijas fonda padomes 05.02.2014. lēmumu (protokols Nr.88, 4.§).

⁷⁷ Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “Latviešu valodas apguve” konkursa nolikums, apstiprināts ar Sabiedrības integrācijas fonda padomes 05.02.2014. lēmumu (protokols Nr.88, 4.§).

apliecību izgatavošanas, kancelejas preču iegādes izdevumi vienam apmācāmajam nepārsniedza 20 *euro*.

Citas konstatētās neatbilstības

Programmā “Mazākumtautību NVO projektspējas veicināšana, 2015” īstenoto projektu faktiskā atbilstība konkursa nolikuma nosacījumiem

77. Saskaņā ar programmas “Mazākumtautību NVO projektspējas veicināšana, 2015” konkursa nolikumu⁷⁸ tās mērķis ir veicināt Latvijā dzīvojošo mazākumtautību pārstāvju iekļaušanos Latvijas sabiedrībā, uzlabojot mazākumtautību biedrību un nodibinājumu projektspēju, nodrošinot apmācības projektu ideju izstrādē, projektu iesniegumu sagatavošanā un projektu īstenošanā.
78. Projektu īstenošanā attiecībā uz apmācību organizēšanas izmaksām tiek piemērota vienas vienības izmaksu likme⁷⁹.
79. Atbilstoši konkursa nolikumam⁸⁰ projekta iesniedzējs, īstenojot projektu, nedrīkst darboties kā starpnieks un būtiski – pamatā jādarbojas pašam finansējuma saņēmējam, lai stiprinātu savu kapacitāti, celtu kvalitāti savām ikdienā veicamajām darbībām, tikai atsevišķu aktivitāšu īstenošanai piesaistot pakalpojumu sniedzējus un šādi pakalpojumi nedrīkst veidot vairāk kā pusi no projektā paredzētajām aktivitātēm vai plānotajām izmaksām⁸¹.
80. Revīzijā konstatētais ļauj secināt, ka projektu īstenošanu faktiskā rīcība, īstenojot projektus, neatbilda konkursa nolikumā iekļautajiem nosacījumiem, jo projektu īstenošanai nebija pietiekamas kapacitātes apmācību nodrošināšanai un faktiski tie darbojās kā starpnieki projekta īstenošanā. Četri no pieciem projektu īstenošanai mācību nodrošināšanai ir slēguši pakalpojuma līgumus vai uzņēmuma līgumus par kopējo summu 12 218 *euro*, kas ir 91% no šo četru projektu kopējiem mācību nodrošināšanas izdevumiem (vai 62% no šo četru projektu kopējās līgumsummas), jo pašu rīcībā nebija projekta īstenošanai nepieciešamo resursu:
  - 80.1. biedrība ar Fondu noslēdza līgumu par kopējo summu 3349 *euro*, tai skaitā par mācību organizēšanu 2044 *euro*. Lai īstenotu projekta galveno aktivitāti – apmācību nodrošināšanu, biedrība noslēdza uzņēmuma līgumu ar viesasistenti par lektora pakalpojumiem un konsultāciju sniegšanu par 480 *euro*, nomāja apmācību nodrošināšanai nepieciešamos tehniskos resursus (datoru, projektoru, tāfeles u.tml.) par 747 *euro*, apmaksāja rēķinus par kafijas pauzēm un kancelejas preču iegādi par kopējo summu 817 *euro*, kas kopā veido 100% no apmācību organizēšanas izmaksām. Biedrība pašu spēkiem ir nodrošinājusi tikai projekta administrēšanu;
  - 80.2. biedrība ar Fondu noslēdza līgumu par kopējo summu 5722 *euro*, tai skaitā par mācību organizēšanu 3975 *euro*. Lai īstenotu projekta galveno aktivitāti – apmācību nodrošināšanu, biedrība noslēdza pakalpojumu līgumus ar apmācību lektoriem (t.sk. neievērojot prasības par interešu konflikta novēršanu (skatīt ziņojuma 66.2.punktu)) par kopējo summu 2054 *euro*, ar projekta koordinātoru par asistēšanas pakalpojumiem par 250 *euro*, kā arī apmaksāja citu biedrību izrakstītos rēķinus par apmācību norises telpu un aprīkojuma nomu, kafijas paužu nodrošināšanu par kopējo summu 1140 *euro* un par kancelejas preču piegādi 170 *euro* apmērā, kas veido 100% no apmācību organizēšanas izmaksām. Turklāt arī par projekta administrēšanu,

⁷⁸ Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “Mazākumtautību NVO projektspējas veicināšana” konkursa nolikums, apstiprināts ar Sabiedrības integrācijas fonda padomes 08.04.2015. lēmumu (protokols Nr.93, 6.§).

⁷⁹ Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “Mazākumtautību NVO projektspējas veicināšana” konkursa nolikums, apstiprināts ar Sabiedrības integrācijas fonda padomes 08.04.2015. lēmumu (protokols Nr.93, 6.§).

⁸⁰ Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “Mazākumtautību NVO projektspējas veicināšana” konkursa nolikums, apstiprināts ar Sabiedrības integrācijas fonda padomes 08.04.2015. lēmumu (protokols Nr.93, 6.§).

⁸¹ Sabiedrības integrācijas fonda 17.05.2016. un 23.05.2016. e-pasta vēstule.

pamatojoties uz biedrības rīkojumu, ir apmaksāts biedrības izpildinstitūcijas locekļa, kas vada un pārstāv biedrību, izrakstītais rēķins 677 *euro* apmērā, līdz ar to biedrība pašu spēkiem nav pedālījusies projekta īstenošanā vispār;

80.3. nodibinājums ar Fondu noslēdza līgumu par kopējo summu 5935 *euro*, tai skaitā par mācību organizēšanu 4206 *euro*. Lai īstenotu projekta galveno aktivitāti – apmācību nodrošināšanu, nodibinājums, neievērojot prasības par interešu konflikta novēršanu (skatīt ziņojuma 66.1.punktu), noslēdza autoratlīdzības līgumu par apmācību nodrošināšanu 1500 *euro* apmērā, kā arī apmaksāja rēķinu 2018 *euro* apmērā par konferenču telpu īri ar tehnisko nodrošinājumu un kafijas paužu nodrošināšanu un rēķinus par kancelejas preču iegādi 187 *euro* apmērā. Kopsummā iepriekšminētās izmaksas veido 88% no apmācību organizēšanas izmaksām;

80.4. biedrība ar Fondu noslēdza līgumu par kopējo summu 4806 *euro*, tai skaitā par mācību organizēšanu 3244 *euro*. Lai īstenotu projekta galveno aktivitāti – apmācību nodrošināšanu, biedrība noslēdza uzņēmuma līgumus par apmācību nodrošināšanu par kopējo summu 1750 *euro*, apmaksāja citu nevalstisko organizāciju izrakstītus rēķinus 630 *euro* apmērā par materiālu pavairošanas un ēdināšanas pakalpojumiem, kā arī apmaksāja rēķinus par kancelejas preču piegādi un materiālu pavairošanu 114 *euro* apmērā, iepriekšminētās izmaksas veido 77% no apmācību organizēšanas izmaksām.

Autoratlīdzības līgumu slēgšana

81. Autortiesību likums⁸² nosaka, kas ir autortiesību objekts jeb autora darbs, proti, literārie darbi (grāmatas, brošūras, runas, datorprogrammas, lekcijas, aicinājumi, ziņojumi, sprediķi un citi līdzīga veida darbi), dramatiskie un muzikāli dramatiskie darbi, scenāriji, audiovizuālu darbu literārie projekti, horeogrāfiskie darbi un pantomīmas, muzikālie darbi ar tekstu vai bez tā, audiovizuālie darbi, zīmējumi, glezniecības, tēlniecības un grafikas darbi un citi mākslas darbi, utt.
82. Atbilstoši normatīvajam aktam⁸³ autora atlīdzības tiek apliktas ar iedzīvotāju ienākuma nodokli, turklāt, aprēķinot valsts budžetā maksājamās iedzīvotāju ienākuma nodokļa summas, var ņemt vērā ar ienākuma gūšanu saistītos izdevumus⁸⁴, attiecīgi konkrētam autordarbu veidam piemērojot noteikto izdevumu normu (15 – 40%), par kuru samazina apliekamā ienākuma summu. Savukārt valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas jāveic pašam autora atlīdzības saņēmējam.
83. Revīzijā konstatēts, ka programmā “Latviešu valodas apguve, 2014 – 2016” trīs no deviņiem projektu īstenotājiem ar projektā iesaistīto pedagoģisko personālu ir noslēguši autoratlīdzības līgumus, kā arī konstatēti gadījumi, kad autoratlīdzības līgumi slēgti ne tikai ar pedagoģisko personālu, bet arī ar pārējo projektā iesaistīto administratīvo personālu. Aprēķinot iedzīvotāju ienākuma nodokli administratīvā personāla atlīdzībai, autoratlīdzības izmaksātājs ņēmis vērā izdevumu normu 15% apmērā, tā samazinot budžetā maksājamā iedzīvotāju ienākuma nodokļa summu.
84. Revidentu ieskatā administratīvā personāla veiktie darbi projekta ietvaros, iespējams, neatbilst Autortiesību likumā noteiktajai definīcijai un pastāv risks, ka projektu īstenotājs šāda veida līgumus ar administratīvo personālu slēdzis, lai samazinātu budžetā maksājamo iedzīvotāju ienākuma nodokļa summu.

⁸² Autortiesību likuma 4.pants.

⁸³ Ministru kabineta 21.09.2010. noteikumi Nr.899 “Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” piemērošanas kārtība”.

⁸⁴ Ministru kabineta 21.09.2010. noteikumu Nr.899 “Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” piemērošanas kārtība” 57.punkts.

Ieteikumi

85. Fondam kā valsts budžeta atbalsta programmu projektu konkursu rīkotājam veikt atbilstošus un savlaicīgus pasākumus, pilnveidojot finansējuma izlietojuma kontroli un projektu finansēšanas līgumu saistību izpildes uzraudzību, nodrošinot normatīvajos aktos noteikto prasību ievērošanu līdzekļu ekonomiskai un lietderīgai izlietošanai valsts budžeta atbalsta programmās noteikto mērķu sasniegšanai.
86. Fondam izvērtēt iespēju atgūt no projektu īstenotājiem valsts budžeta līdzekļus, kuri izlietoti neatbilstoši līgumu nosacījumiem un normatīvo aktu prasībām.

Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes

Revīzijas mērķis

Revīzijas mērķis ir gūt pārliecību, vai Fonds nodrošina izsekojamu finansējuma piešķiršanu biedrībām un nodibinājumiem un tā izlietojuma kontroli.

Juridiskais pamatojums

Likumības revīzija “Vai Sabiedrības integrācijas fonds nodrošina izsekojamu valsts budžeta finansējuma piešķiršanu biedrībām un nodibinājumiem un tā izlietojuma kontroli?” ir veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles 2015.gada darba plānu un Trešā revīzijas departamenta 2015.gada 26.oktobra revīzijas uzdevumu Nr.2.4.1-41/2015.

Revīziju veica revīzijas grupas vadītāja – vecākā valsts revidente Agnese Brašmane un revīzijas grupa – sektora vadītāja Linda Freidenfelde – Purgaile un vecākā valsts revidente Oksana Vasile.

Revidentu un revidējamās vienības atbildība

Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem.

Sabiedrības integrācijas fonda pārstāvji ir atbildīgi par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzijas apjoms

Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem. Revīzija plānota un veikta tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību par revīzijas apjomā iekļautās revidējamās vienības Sabiedrības integrācijas fonda veiktajām darbībām, biedrībām, nodibinājumiem un citām juridiskām personām, piešķirot un nodrošinot piešķirtā finansējuma izlietojuma kontroli.

Revīzija veikta par laika posmu no 2012.gada 1.janvāra līdz 2015.gada 31.decembrim, nepieciešamības gadījumā apkopojot informāciju arī ārpus minētā laika posma.

Revīzijas apjomā iekļauts Sabiedrības integrācijas fonds.

Revīzijā netika vērtēta Sabiedrības integrācijas fonda projektu vērtēšanas komisijas locekļu iesniegto projektu vērtējumu argumentācija, finansējuma piešķiršanas process un finansējuma izlietojums Eiropas Savienības politiku instrumentu un ārvalstu finanšu palīdzības finansēto programmu īstenošanai, kā arī nav vērtēts, vai Fonda izsludinātie projektu konkursi un atbalstītie projekti nodrošina politikas plānošanas dokumentos noteikto mērķu sasniegšanu. Revīzijā nav vērtēta arī Fonda metodoloģija, pamatojoties uz kuru, noteikts pārbaužu projektu īstenošanas vietās apjoms, veids utt.

Revīzijas metodes:

- analizēti ārējie un iekšējie tiesību akti;
- veiktas analītiskās un detalizētās darījumu pārbaudes;
- veiktas intervijas ar Sabiedrības integrācijas fonda atbildīgajiem darbiniekiem;
- analizēta informācija no publiski pieejamām datubāzēm.

Revīzijas grupa:

sektora vadītāja

L.Freidenfelde - Purgaile

vecākā valsts revidente

O.Vasile

1.pielikums. Projektu iesniegumu vērtēšanas kārtība

Sabiedrības integrācijas projektus izvērtē komisija⁸⁵ un iesaka tos Fonda padomei apstiprināt vai noraidīt. Komisijas sastāvā ir vismaz pieci locekļi, un to pilnvaru laiks ir ne ilgāks kā divi gadi⁸⁶.

Katras programmas atklāta projektu konkursa pamatdokuments ir konkursa nolikums, kuru apstiprina Fonda padome. Konkursa nolikumā norāda mērķi, atbalstāmās aktivitātes, prasības projekta iesniedzējam un sadarbības partnerim (ja konkurss paredz), konkursa finanšu nosacījumu, izmaksu attiecināmības nosacījumus, projekta iesnieguma vērtēšanas kritērijus, projekta iesnieguma noraidīšanas vai precizēšanas nosacījumus, minimālo punktu skaitu atbilstoši kvalitātes vērtēšanas kritērijiem, kas nepieciešams, lai projekta iesniegums varētu pretendēt uz līdzfinansējuma saņemšanu, projekta īstenošanas laiku un vietu, projekta iesnieguma sagatavošanas nosacījumus, projekta iesnieguma iesniegšanas nosacījumus un citu informāciju⁸⁷.

Projektu vērtēšanas komisija izvērtē tikai tos saņemtos projektu iesniegumus, kuri iesniegti noteiktajā termiņā⁸⁸.

Vērtēšanas komisijas kompetencē ir veikt projektu iesniegumu izvērtēšanu pēc administratīvajiem un atbilstības vērtēšanas kritērijiem un virzīt projekta iesniegumu tālākai vērtēšanai atbilstoši kvalitātes un specifiskajiem (ja programmā tādi paredzēti) vērtēšanas kritērijiem vai ieteikt Sabiedrības integrācijas fonda padomei iesniegumu noraidīt⁸⁹.

Vērtēšanas komisija apstiprina katram projekta iesniegumam piešķirto punktu skaitu katrā kvalitātes vērtēšanas kritērijā un gadījumā:

- ja kādā kritērijā vai kritēriju sadaļā iegūtais punktu skaits ir mazāks par minimāli nepieciešamo punktu skaitu, komisija iesaka fonda padomei projekta iesniegumu noraidīt;
- ja visos kvalitātes vērtēšanas kritērijos projektu iesniegumi ieguvuši vismaz minimālo punktu skaitu, komisija tos sakārto dilstošā secībā pēc iegūto punktu skaita. Ja iegūto punktu skaits ir vienāds, projektu iesniegumus sakārto pēc iegūto punktu skaita būtiskākajos kvalitātes vērtēšanas kritērijos, kuri norādīti projektu konkursa nolikumā.⁹⁰ Uz nākamo vērtēšanas kārtu tiek virzīti tikai tie projektu iesniegumi, kuri ir saņēmuši augstāko punktu skaitu un kuriem pietiks noteiktās programmas īstenošanai piešķirtais finansējums.

Pēc visu projektu iesniegumu izvērtēšanas komisija sagatavo un iesniedz Fonda padomei projektu iesniegumu vērtēšanas ziņojumu, pamatojoties uz kuru, Fonda padome pieņem lēmumu par katra projekta iesnieguma apstiprināšanu, apstiprināšanu ar nosacījumiem vai noraidīšanu. Fonda padome var pieņemt lēmumu nodot projekta iesniegumu atkārtotai izvērtēšanai komisijai, ja konstatē, ka projekta iesniegums nav ticis izvērtēts atbilstoši visiem kvalitātes vērtēšanas kritērijiem vai kādā kvalitātes

⁸⁵ Sabiedrības integrācijas fonda likuma 8.pants.

⁸⁶ Sabiedrības integrācijas fonda likuma 12.pants.

⁸⁷ Ministru kabineta 29.05.2012. noteikumu Nr.374 "Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai" 9. un 10.punkts.

⁸⁸ Ministru kabineta 29.05.2012. noteikumu Nr.374 "Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai" 16. un 17.punkts.

⁸⁹ Ministru kabineta 29.05.2012. noteikumu Nr.374 "Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai" 19.punkts.

⁹⁰ Ministru kabineta 29.05.2012. noteikumu Nr.374 "Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai" 20 un 21.punkts.

vērtēšanas kritērijā ir novērtēts acīmredzami neatbilstoši projekta iesniegumā norādītajam.⁹¹

Vērtēšanas komisija var piesaistīt neatkarīgus ekspertus ar padomdevēja tiesībām⁹².

Saskaņā ar programmu konkursa nolikumiem atbilstības kritērijus vērtē ar “jā/nē”, kvalitātes kritērijus vērtē no viens līdz pieci, kur viens – zemākais vērtējums un pieci – augstākais, atsevišķos gadījumos kvalitātes kritērijus vērtē skalā no viens līdz pieci un reizina ar koeficientu “2”. Specifiskajiem kritērijiem var būt noteikts cits punktu skaits, piemēram, izpildoties kritērijiem, papildus tiek piešķirti 1, 2 vai 3 punkti, kā arī specifiskie kritēriji var būt vērtēti pēc “jā/nē” principa.

Metodiskajos norādījumos ir noteikts, ja vērtētājs samazina vērtējumu, tam ir skaidri jānorāda, par kādām kļūdām, nepilnībām vai trūkumiem tas ir samazināts, sevišķi gadījumos, kad projekts tiek novērtēts zemāk nekā minimāli nepieciešamais punktu skaits, kas var būt par iemeslu projekta iesnieguma noraidīšanai. Ja vērtētājs norāda, ka iesniegumā sniegtā informācija ir pārāk vispārīga, nepilnīga, nepietiekami detalizēta (piemēram, nav norādīti visi sagaidāmie rezultāti un to rādītāji vai tml.), jāmin konkrēti piemēri, kāda tieši informācija bija jāsniedz.

Saskaņā ar standartizēto projekta vērtēšanas komisijas nolikumu:

- projekta iesniegumu pēc atbilstības, kvalitātes un specifiskajiem vērtēšanas kritērijiem vērtē vismaz divi neatkarīgi izvērtētāji neatkarīgi viens no otra, bet pēc administratīvās vērtēšanas kritērijiem vērtē viens komisijas loceklis;
- gadījumā, ja tiek iesniegts liels projektu iesniegumu skaits, vērtēšanā var iesaistīt arī komisijas locekļu aizvietotājus un citus komisijas locekļu rezerves aizvietotājus, ko apstiprinājusi Fonda padome. Komisijas locekļi lemj par projektu iesniegumu sadali vērtēšanai. Veicot projektu iesniegumu sadali vērtēšanai, komisija var sadalīt vērtēšanai arī atsevišķus kritērijus;
- vērtēšanas komisija izskata Fonda sekretariāta sagatavoto atbilstības vērtēšanas rezultātu kopsavilkumu, un gadījumā, ja abu vērtētāju sniegtie vērtējumi atbilstības vērtēšanā atšķiras, komisijas locekļi sēdes laikā izskata konkrēto projekta iesniegumu un lēmumu pieņem balsojot, ar vienkāršu balsu vairākumu;
- kvalitātes un specifisko kritēriju vērtēšanas rezultātu kopsavilkums tiek nosūtīts komisijas locekļiem pirms komisijas sēdes, un gadījumā, ja komisija piekrīt sniegtajam vērtējumam, tā apstiprina attiecīgajiem kritērijiem piešķirto punktu vidējo aritmētisko vērtību (vidējā aritmētiskā vērtība neattiecas uz specifisko kritēriju vērtējumiem, kas tiek vērtēti pēc “jā/nē” principa).

Vērtēšanas komisiju nolikumi paredz gadījumus, kad vērtēšanas komisijai ir tiesības neapstiprināt piešķirto punktu skaitu un uzdot vērtētājiem novērst konstatētās nepilnības, ja pastāv pamatoti iemesli apšaubīt vērtējuma pareizību. Vērtētāja vērtējumu nevar apšaubīt, pamatojoties uz to, ka komisija nepiekrīt vērtētāja viedoklim, jo kritērija izvērtējums satur katra eksperta subjektīvo viedokli, kuru vērtēšanas komisijai nav tiesību pārvērtēt. Vērtējuma pareizību var apšaubīt:

- ja vērtētājs ir sniedzis faktiem neatbilstošus komentārus;
- ja piešķirtais punktu skaits neatbilst komentāriem;

⁹¹ Ministru kabineta 29.05.2012. noteikumu Nr.374 “Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai” 22 un 23.punkts.

⁹² Ministru kabineta 29.05.2012. noteikumu Nr.374 “Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai” 17.punkts.

- ja nav ievēroti vērtēšanas metodiskie norādījumi;
- gadījumā, ja vērtētāju sniegtais kvalitātes vērtējums būtiski atšķiras, projekta iesniegumu vai attiecīgo kvalitātes kritēriju izvērtē visi klātesošie komisijas locekļi un vērtēšanas rezultātus apspriež atklātā diskusijā. Par būtiskām atšķirībām tiek uzskatītas šādas situācijas:
- ja konkrētā kvalitātes vērtēšanas kritērijā abu vērtētāju piešķirtais vērtējums savstarpēji atšķiras par trīs un vairāk punktiem;
- ja abu vērtētāju piešķirtais kopējais punktu skaits kvalitātes vērtēšanas kritērijos konkrētajam projekta iesniegumam atšķiras par vairāk nekā 30% no augstākā vērtējuma.

Gadījumā, ja vērtētāju sniegtais kvalitātes vērtējums būtiski atšķiras, komisija lemj par vienu no šādiem soļiem:

- komisija nozīmē trešo vērtētāju attiecīgo kvalitātes vērtēšanas kritēriju izvērtēšanai. Galīgais vērtējums ir divu tuvāko vērtējumu vidējā aritmētiskā vērtība. Ja arī pēc atkārtotās vērtēšanas vērtējumi būtiski atšķiras, tad attiecīgo kvalitātes kritēriju izvērtē visi klātesošie komisijas locekļi un vērtēšanas rezultātus apspriež atklātā diskusijā;
- projekta iesniegumu vai attiecīgo kvalitātes kritēriju izvērtē visi klātesošie komisijas locekļi un vērtēšanas rezultātus apspriež atklātā diskusijā, kuras rezultātā komisijas locekļiem ir tiesības mainīt savu vērtējumu. Iepriekšējie vērtējumi tiek anulēti, un par galīgo vērtējumu ir uzskatāms visu to komisijas locekļu, kas piedalījušies klātienē vērtēšanā, vērtējumu vidējais aritmētiskais punktu skaits.

Komisija lēmumus par projekta apstiprināšanu vai noraidīšanu pieņem komisijas sēdēs ar balsu vairākumu no sēdē klātesošajiem komisijas locekļiem. Ja balsu skaits ir vienāds, noteicošā ir komisijas priekšsēdētāja balss. Ja komisijas priekšsēdētājs nepiedalās sēdē, noteicošā ir sēdes vadītāja balss. Par komisijas lēmumu ir atbildīgi visi komisijas locekļi, kas piedalījušies balsošanā, ja vien kāds no viņiem nav īpaši pieprasījis sēdes protokolā fiksēt savus iebildumus saistībā ar lēmuma pieņemšanu.

2.pielikums. Izlasē iekļautās no valsts budžeta finansētās programmas no 2012. līdz 2015.gadam

Programmas mērķis	Projektu var iesniegt	Projekta īstenošanas periods	Pieejamais finansējums, euro
1. Latviešu valodas apguve (2014-2016)			
<u>1.atbalsta joma:</u> intensīvie latviešu valodas kursi Latgales un Rīgas reģionā un citviet Latvijā; <u>2.atbalsta joma:</u> latviešu valodas kursi reemigrantiem un viņu ģimenes locekļiem.	IZM Izglītības iestāžu reģistrā reģistrēta izglītības iestāde. Vēlama iepriekšēja pieredze neformālās izglītības programmu īstenošanā valsts valodas apguvei.	2 mācību gadi: 2014./2015. 2015./2016.	428 571
2. Pilsoniskā līdzdalības veicināšanas programma (atbalsta programma diasporas NVO darbības atbalstam) (2015-2017)			
Saglabāt no Latvijas emigrējušo iedzīvotāju saikni ar Latviju, stiprināt viņu nacionālo identitāti, kā arī veicināt to pilsonisko līdzdalību Latvijas sabiedriski politiskajā dzīvē.	LR reģistrēta biedrība vai nodibinājums, kas pārstāv Latvijas diasporas ārvalstīs intereses, vai ārvalstī reģistrēta organizācija, kas pārstāv Latvijas diasporu ārvalstīs.	Trīs gadi (2015., 2016. un 2017.)	507 966
3. Apmaiņas programma latviešu un mazākumtautību bērniem (2012)			
Veicināt Latvijā dzīvojošo tautību savstarpējo sapratni un sadarbību, veidojot saliedētu un iekļaujošu sabiedrību	LR reģistrēta biedrība vai nodibinājums – vismaz 3 gadu pieredze darbā ar bērniem, ģimenēm, personālam labas latviešu un krievu valodas zināšanas	3,5 mēneši	28 457
4. Atbalsts sabiedrības līdzdalībai Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē īstenošana (2015)			
Atbalstīt nevalstisko organizāciju rīkotos pasākumus, kuri sniedz ieguldījumu Latvijas prezidentūras ES Padomē programmas mērķu īstenošanā un saturiski atbalstīt prezidentūras prioritāros darba virzienus .	LR reģistrēta biedrība vai nodibinājums – vismaz 2 gadu darbības pieredze, ir pieredze attiecīgajā projekta darbības jomā un darbības pieredze Eiropas mērogā.	6 mēneši (01.01.2015.- 30.06.2015.)	212 327

Programmas mērķis	Projektu var iesniegt	Projekta īstenošanas periods	Pieejamais finansējums, euro
5. Mazākumtautību NVO projekspējas veicināšana (2015)			
Veicināt Latvijā dzīvojošo mazākumtautību pārstāvju iekļaušanos Latvijas sabiedrībā, uzlabot mazākumtautību biedrību un nodibinājumu projekspēju, nodrošinot apmācības projektu ideju izstrādē, projektu iesniegumu sagatavošanā un īstenošanā.	LR reģistrēta biedrība vai nodibinājums, kas ir reģionāla mēroga organizācija un darbojas visā plānošanas reģionā vai nacionāla mēroga. Statūtos kā viens no pamatdarbības veidiem ir noteikts pilsoniskās sabiedrības attīstības veicināšana un/vai nevalstisko organizāciju izglītošana, pēdējo 5 gadu laikā ir veikusi nozīmīgu darbu pilsoniskās sabiedrības jomā, ir vismaz 5 gadu pieredze sadarbībā ar citām NVO, kā arī valsts un pašvaldību institūcijām, risinot plānošanas periodam svarīgus jautājumus	3 mēneši (līdz 16.10.2015.)	26 976
6. NVO līdzfinansējuma programma (2013)			
Veicināt Latvijas nevalstisko organizāciju līdzdalību starptautisku finansētāju projektu īstenošanā.	LR reģistrēta biedrība, nodibinājums, reliģiskā organizācija un tās iestādes, arodbiedrības.	Kopējais īstenošanas periods nav ierobežots.	113 220
7. NVO līdzfinansējuma programma (2014-2016)			
Veicināt Latvijas nevalstisko organizāciju līdzdalību starptautisku finansētāju projektu īstenošanā.	LR reģistrēta biedrība, nodibinājums, reliģiskā organizācija un tās iestādes, arodbiedrības.	Beigu datums 31.05.2016.	143 283
8. Ārpuskolas pasākumu programma. Vasaras nometnes Latvijas un diasporas bērniem 2014			
Saglabāt diasporas saikni ar Latviju un stiprināt tās nacionālo identitāti.	LR reģistrēta biedrība vai nodibinājums, kuram ir vismaz 2 gadu pieredze darbā ar bērniem un jauniešiem, piemēram, nometņu, neformālās izglītības pasākumu, kultūras, sporta vai atpūtas u.c. pasākumu rīkošanā; organizācijai ir iepriekšēja pieredze projektu īstenošanā.	4 mēneši (līdz 30.09.2014.)	133 038
9. Ārpuskolas pasākumu programma. Vasaras nometnes Latvijas un diasporas bērniem 2015			
Saglabāt diasporas saikni ar Latviju un stiprināt tās nacionālo identitāti.	LR reģistrēta biedrība vai nodibinājums, kuram ir vismaz 2 gadu pieredze darbā ar bērniem un jauniešiem, piemēram, nometņu, neformālās izglītības pasākumu, kultūras, sporta vai atpūtas u.c. pasākumu rīkošanā; organizācijai ir iepriekšēja pieredze projektu īstenošanā.	4 mēneši (līdz 30.09.2015.)	133 038

3.pielikums. Kvalitātes vērtēšanas kritēriji

Nr.p.k.	Kvalitātes vērtēšanas kritēriji
Programma - Latviešu valodas apguve (2014-2016)	
2.1.	Projekta aktivitāšu novērtējums, cik tās ir atbilstošas, praktiskas un piemērotas plānoto mērķu un rezultātu sasniegšanai
2.2.	Mācību metodoloģijas novērtējums (mācību programma, vienas nodarbības plānojums, paredzētie mācību paņēmieni un materiāli)
2.3.	Projekta rezultātu un to rādītāju novērtējums, vai tie ir precīzi definēti, izmērāmi un objektīvi pārbaudāmi; projekta rezultātu ieguldījums programmas kopējo rezultātu sasniegšanā
2.4.	Projekta personāla novērtējums, vai tam ir atbilstoša kompetence un pieredze projektā noteikto uzdevumu veikšanai
2.5.	Projekta iesniedzēja veikspējas novērtējums, vai tam ir nepieciešamā pieredze un resursi projekta īstenošanai
2.6.	Projekta budžeta novērtējums, vai plānotās izmaksas ir nepieciešamas, ekonomiskas un samērīgas attiecībā pret sagaidāmajiem rezultātiem
Programma - Pilsoniskās līdzdalības veicināšanas programma (atbalsta programma diasporas NVO darbības atbalstam) (2015-2017)	
2.1.	Projekta nozīmīgums programmas mērķa sasniegšanai
2.2.	Projekta sasaiste ar citām iniciatīvām (savstarpējā papildinātība un izvairīšanās no pārklāšanās)
2.3.	Projekta mērķauditorijas atbilstības un aptvēruma novērtējums
2.4.	Projekta aktivitāšu novērtējums, cik tās ir atbilstošas, praktiskas un piemērotas plānoto mērķu un rezultātu sasniegšanai
2.5.	Projekta rezultātu un to rādītāju novērtējums, vai tie ir precīzi definēti, izmērāmi un objektīvi pārbaudāmi
2.6.	Projekta personāla novērtējums, vai tam ir atbilstoša kompetence un pieredze projektā noteikto uzdevumu veikšanai
2.7.	Projekta budžeta novērtējums, vai plānotās izmaksas ir nepieciešamas, ekonomiskas un samērīgas attiecībā pret sagaidāmajiem rezultātiem
Programma - Apmaiņas programma latviešu un mazākumtautību bērniem (2012)	
2.1.	Projekta metodoloģijas novērtējums, kādas ir plānotās metodes mērķa grupas atlasei un iesaistei projekta aktivitātēs
2.2.	Projekta aktivitāšu novērtējums, cik tās ir atbilstošas, praktiskas un piemērotas plānoto mērķu un rezultātu sasniegšanai
2.3.	Projekta rezultātu un to rādītāju novērtējums, vai tie ir precīzi definēti, izmērāmi un objektīvi pārbaudāmi; projekta rezultātu ieguldījums programmas kopējo rezultātu sasniegšanā
2.4.	Projekta risku vadības plāna novērtējums, vai ir izvērtēti visi būtiskie riski un paredzēti to novēršanas pasākumi un cik tie ir adekvāti
2.5.	Projekta iesniedzēja veikspējas novērtējums, vai tam ir nepieciešamā kompetence un resursi projekta īstenošanai
Programma - Atbalsts sabiedrības līdzdalībai Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē īstenošana (2014)	
2.1.	Projekta nozīmīgums Latvijas prezidentūras prioritāšu īstenošanā un sagaidāmie rezultāti
2.2.	Projekta atbilstība Latvijas prezidentūras vadmotīvam „3i”
2.3.	Projekta personāla novērtējums, vai tam ir atbilstoša kompetence un pieredze projektā noteikto uzdevumu veikšanai
2.4.	Projekta iesniedzēja veikspējas novērtējums, vai tam ir nepieciešamā kompetence un resursi projekta

Nr.p.k.	Kvalitātes vērtēšanas kritēriji
	īstenošanai
2.5.	Projekta budžeta novērtējums, vai plānotās izmaksas ir nepieciešamas, ekonomiskas un samērīgas attiecībā pret sagaidāmajiem rezultātiem
2.6.	Projektā paredzēts iesaistīt dalībniekus no vairāk nekā 7 citām ES dalībvalstīm, Austrumu partnerības valstīm vai Centrālāzijas valstīm
2.7.	Projekta norises vieta ir ārpus Rīgas
2.8.	Projektā kā sadarbības partneris iesaistīta cita Latvijā reģistrēta biedrība vai nodibinājums
Programma - Mazākumtautību NVO projekspējas veicināšana (2015)	
2.1.	Projekta potenciālā ietekme uz programmas mērķa sasniegšanu, t.sk. mērķa grupas aptvēruma novērtējums
2.2.	Apmācību programmas un metodoloģijas novērtējums, cik tās ir atbilstošas un praktiski piemērotas konkrētajai mērķa grupai
2.3.	Apmācību gaitā izstrādājamā pilotprojekta konkursa nolikuma un veidlapu novērtējums
2.4.	Projekta personāla, t.sk. lektoru kvalifikācijas novērtējums, cik tie ir piemēroti projektā veicamo uzdevumu veikšanai
2.5.	Projekta budžeta novērtējums, vai plānotās izmaksas ir nepieciešamas, ekonomiskas un samērīgas attiecībā pret sagaidāmajiem rezultātiem
Programma - NVO līdzfinansējuma programma (2013)	
2.1.	Līdzfinansējuma pieprasījuma pamatotība
2.2.	Projekta nozīmīgums Latvijas vajadzību un problēmu risināšanai
2.3.	Projekta aktivitāšu novērtējums, cik tās ir atbilstošas, praktiskas un piemērotas plānoto mērķu un rezultātu sasniegšanai
2.4.	Projekta rezultātu un to rādītāju novērtējums, vai tie ir precīzi definēti, izmērāmi un objektīvi pārbaudāmi
2.5.	Projekta personāla novērtējums, vai tam ir atbilstoša kompetence un pieredze projektā noteikto uzdevumu veikšanai
2.6.	Projekta budžeta novērtējums, vai plānotās izmaksas ir nepieciešamas, ekonomiskas un samērīgas attiecībā pret sagaidāmajiem rezultātiem
Programma - NVO līdzfinansējuma programma (2014-2016)	
2.1.	Līdzfinansējuma pieprasījuma pamatotība
2.2.	Projekta nozīmīgums Latvijas vajadzību un problēmu risināšanai
2.3.	Projekta aktivitāšu novērtējums, cik tās ir atbilstošas, praktiskas un piemērotas plānoto mērķu un rezultātu sasniegšanai
2.4.	Projekta rezultātu un to rādītāju novērtējums, vai tie ir precīzi definēti, izmērāmi un objektīvi pārbaudāmi
2.5.	Projekta personāla novērtējums, vai tam ir atbilstoša kompetence un pieredze projektā noteikto uzdevumu veikšanai
2.6.	Projekta budžeta novērtējums, vai plānotās izmaksas ir nepieciešamas, ekonomiskas un samērīgas attiecībā pret sagaidāmajiem rezultātiem
Programma - Ārpusskolas pasākumu programma. Vasaras nometnes Latvijas un diasporas bērniem 2014	
2.1.	Projekta nozīmīgums programmas mērķa sasniegšanai
2.2.	Projekta aktivitāšu novērtējums, cik tās ir atbilstošas, praktiskas un piemērotas plānoto mērķu un rezultātu sasniegšanai
2.3.	Projekta metodoloģijas novērtējums, kādas ir izvēlētās metodes darbam ar mērķa grupu un cik tās ir atbilstošas projekta mērķu sasniegšanai
2.4.	Projekta rezultātu un to rādītāju novērtējums, vai tie ir precīzi definēti, izmērāmi un objektīvi pārbaudāmi; projekta rezultātu ieguldījums programmas kopējo rezultātu sasniegšanā

Nr.p.k.

Kvalitātes vērtēšanas kritēriji

- 2.5.** Projekta budžeta novērtējums, vai plānotās izmaksas ir nepieciešamas, ekonomiskas un samērīgas attiecībā pret sagaidāmajiem rezultātiem

---

Programma - Ārpusskolas pasākumu programma. Vasaras nometnes Latvijas un diasporas bērniem 2015

- 2.1.** Projekta nozīmīgums programmas mērķa sasniegšanai
- 2.2.** Projekta aktivitāšu novērtējums – to atbilstība konkursa nolikuma 2.3.2.punkta nosacījumiem, cik tās ir atbilstošas, praktiskas un piemērotas plānoto mērķu un rezultātu sasniegšanai
- 2.3.** Projekta metodoloģijas novērtējums, kādas ir izvēlētās metodes darbam ar mērķa grupu un cik tās ir atbilstošas projekta mērķu sasniegšanai
- 2.4.** Projekta rezultātu un to rādītāju novērtējums, vai tie ir precīzi definēti, izmērāmi un objektīvi pārbaudāmi; projekta rezultātu ieguldījums programmas kopējo rezultātu sasniegšanā
- 2.5.** Projekta budžeta novērtējums, vai plānotās izmaksas ir nepieciešamas, ekonomiskas un samērīgas attiecībā pret sagaidāmajiem rezultātiem
-